

Ευρωπαϊκή Ένωση

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διάσπα. Έκτακτο 1.2. Ειδική Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπευθύνου: Ε. Τράσανη

ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΜΙΑ ΒΑΛΙΤΣΑ... ΜΕ ΙΔΕΕΣ!

ΓΛΩΣΣΑ

Για την Β΄ δημοτικού

Οδηγός για τον/την εκπαιδευτικό

Θεσσαλονίκη 2013

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διοπλα, Έκταση 1.2 Ειδική Προγ., Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΓΛΩΣΣΑ

Για την Β΄ δημοτικού

Οδηγός για τον/την εκπαιδευτικό

Το σύνολο του υλικού που προτείνεται στους οδηγούς υπάρχει κατασκευασμένο, στη διάθεση των εκπαιδευτικών, στα γραφεία του προγράμματος:
Αρχαιολογικού Μουσείου 29 Θεσσαλονίκη, τηλ. 2310 991239

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διοπλα, Έκταση 1.2 Ειχ. Προγ., Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

Μέτρο 1.1 Διοποα Έκτασά 1.2 Επχ. Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εισαγωγή-Μια βαλίτσα με ...ιδέες!	6
Επέκταση ...ιδεών	11
Διατροφή	12
Νερό –καιρός	14
Ταξιδεύουμε παρέα;	17
Κανόνες συμπεριφοράς-Περιβάλλον	18
Εφημερίδες	21
Συλ-λά-βι-σε το...	24
Συννεφάκια με λογάκια!	29
Πρόσεξες πριν αγοράσεις;	36
Γλώσσεψα την μπέρδα μου!	44
Τι να είναι άραγε;	50
Θα βρεθούμε στις οκτώ...	62
Με άλλα μαλλιά, με άλλα γυαλιά ...	70
Ας φτιάξουμε φιγούρες!	72
Τα πρόσωπα αλλιώς...	75
Νιώθω...	81
Παρεούλες λέξεων!	87
Εφημερίδες! Εφημερίδες!	93

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διοπλα, Έκταση 1.2 Ειδική Προγ., Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

Κιθαρίστας ή Ντράμερ;

104

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διάσπαση Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Επιτηρητικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΜΙΑ ΒΑΛΙΤΣΑ... ΜΕ ΙΔΕΕΣ!

Στα πλαίσια του προγράμματος «Εκπαίδευση Παιδιών Ρομά» οι εκπαιδευτικοί της παράλληλης στήριξης¹, ως δεύτεροι εκπαιδευτικοί, σε συνεργασία με τον/την εκπαιδευτικό της τάξης προσπάθησαν να βρουν μια κοινή συνισταμένη με στόχο τη διαφοροποίηση της «τυπικής διδασκαλίας», ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες όλων των παιδιών της τάξης (Ρομά και μη Ρομά).

Η ιδέα της βαλίτσας γεννήθηκε από την ανάγκη αφενός να αξιοποιηθεί η εμπειρία των εκπαιδευτικών της παράλληλης στήριξης στα δυο χρόνια εφαρμογής της και αφετέρου να παραχθεί ένα υλικό που θα συμβάλλει στην

---

¹ Κατά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του προγράμματος «Εκπαίδευση Παιδιών Ρομά» εφαρμόστηκε η δράση της παράλληλης στήριξης σε 6 Νηπιαγωγεία και 6 Δημοτικά (στην πρώτη τάξη), στα οποία φοιτούσαν παιδιά Ρομά. Προσλήφθηκαν 12 εκπαιδευτικοί, οι οποίοι σε συνεργασία με τους/τις μόνιμους εκπαιδευτικούς θα συνέβαλαν στην ενίσχυση του εγγραμματοσμού των παιδιών των συγκεκριμένων τάξεων. Τη δεύτερη χρονιά εφαρμογής του προγράμματος η παράλληλη στήριξη συνεχίστηκε σε 2 νηπιαγωγεία και 6 Δημοτικά (στην πρώτη τάξη και επεκτάθηκε και στη Β' τάξη για κάποιες ώρες την εβδομάδα).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΟΤΗΤΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διάσπαρ. Έκτακτ. 1.2 Επ.χ. Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

εφαρμογή διαφοροποιημένης διδασκαλίας και από άλλους εκπαιδευτικούς.

Έχοντας δεδομένη την διδακτική «ύλη» για το νηπιαγωγείο, την Α΄ και Β΄ τάξεις του Δημοτικού Σχολείου, προσπάθησαν να βρουν τρόπους και τεχνικές που θα έκαναν πιο προσιτά αυτά που διδάσκονταν οι μαθητές/τριές τους. Εκ των πραγμάτων, προέκυψε η αναγκαιότητα εφαρμογής εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας. Ως αποτέλεσμα, οι εκπαιδευτικοί επιχείρησαν να δοκιμάσουν τεχνικές, να πειραματιστούν, να ανακαλύψουν, να απορρίψουν, παρατηρώντας πάντα την ανταπόκριση των μαθητών/τριών τους.

Η βαλίτσα αυτή «είναι γεμάτη» ιδέες, αλλά και υλικά που χρησιμοποιήθηκαν ή και άλλα που γεννήθηκαν ως προτάσεις χωρίς να προλάβουν να εφαρμοστούν στην πράξη.

Πιο συγκεκριμένα σε ότι αφορά στο νηπιαγωγείο, περιλαμβάνει δώδεκα οδηγούς² που αφορούν

---

² Κάθε οδηγός συνοδεύεται κι από το αντίστοιχο παιδαγωγικό υλικό (καρτέλες, χάρτες, πίνακες ζωγραφικής, επιτραπέζια παιχνίδια κτλ.)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διοίκηση, Έκταση 1.2 Επένδυση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ
2007-2013

Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

συγκεκριμένες θεματικές (διατροφή, νερό, σχήματα-χρώματα, κλπ), που αναπτύχθηκαν με βάση το αναλυτικό πρόγραμμα του νηπιαγωγείου. Ωστόσο θεωρούμε ότι οι συγκεκριμένοι οδηγοί (που τυπικά απευθύνονται στο νηπιαγωγείο) είναι κατάλληλοι τόσο για τις πρώτες τάξεις του δημοτικού στα πλαίσια της Μελέτης Περιβάλλοντος, της Ευέλικτης ζώνης ή στην εκπόνηση μικρών πρότζεκτς, όσο και για τις τάξεις υποδοχής. Επομένως γίνεται σαφές ότι ο διαχωρισμός σε υλικό νηπιαγωγείου και δημοτικού διευκολύνει την προσπάθεια κατάταξης του και δεν προσδιορίζει την ηλικιακή του απεύθυνση.

Όσον αφορά το Δημοτικό, το υλικό της βαλίτσας βασίζεται στην ύλη των βιβλίων της Α' και Β' τάξης (Γλώσσας, Μαθηματικών και Μελέτης Περιβάλλοντος) και λειτουργεί συμπληρωματικά ως προς αυτά. Πιο συγκεκριμένα για την Α' τάξη το υλικό χωρίζεται σε δυο μέρη. Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει έντεκα θεματικές που συνδέονται περισσότερο με συγκεκριμένες ενότητες του βιβλίου της Γλώσσας, ενώ το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διαπολυ. Έκτακτο 1.2 Ειδική Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τρασανή

πέντε θεματικές οι οποίες μπορούν να επεκταθούν και στα άλλα μαθήματα (Μαθηματικά, Μελέτη, Εικαστικά, κτλ).

Για τη Β΄ τάξη το υλικό περιλαμβάνει δέκα θεματικές, που αντιστοιχούν σε συγκεκριμένες ενότητες του βιβλίου της Γλώσσας, αλλά ταυτόχρονα προτείνουν εναλλακτικές και διαφοροποιημένες δραστηριότητες προσέγγισης της «επίσημης» ύλης. Επιπλέον το υλικό συνδέεται και με ενότητες της Μελέτης Περιβάλλοντος, των Μαθηματικών, των Εικαστικών και της Μουσικής.

Να σημειωθεί ότι στο υλικό της Β΄ τάξης υπάρχουν δυο ενότητες (*συλλάβισέ το και παρεούλες λέξεων*) οι οποίες μπορούν να δουλευτούν με πολλούς διαφορετικούς τρόπους ανάλογα με τις ανάγκες των μαθητών/τριών άλλοτε παράλληλα και άλλοτε ανεξάρτητα από την «επίσημη» ύλη. Για παράδειγμα η ενότητα «*συλλάβισέ το*» μπορεί να χρησιμοποιηθεί για κατάκτηση της φωνολογικής ενημερότητας σε κάποια παιδιά που δεν έχουν καταφέρει ακόμα να διαβάζουν καλά, αλλά και για να μάθουν τους κανόνες συλλαβισμού ξεκινώντας από τις απλές περιπτώσεις και προχωρώντας στις πιο σύνθετες. Ενώ οι

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ
2007-2013

Ευρωπαϊκή Ένωση
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

«παρεούλες λέξεων» αποτελούν μια εναλλακτική πρόταση εκμάθησης ορθογραφίας και της σημασίας των λέξεων που ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να επεκτείνει όσο εκτιμάει ότι χρειάζεται στην τάξη του/της.

Στον οδηγό που κρατάτε στα χέρια σας θα βρείτε πολλές διδακτικές προτάσεις και επεξηγηματικές οδηγίες του υλικού για κάθε δραστηριότητα. Επιπλέον γίνεται αναφορά στις ενότητες των βιβλίων με τις οποίες συνδέονται οι δραστηριότητες. Ακόμη υπάρχουν προτάσεις σύνθεσης των διαφόρων επί μέρους διδακτικών αντικειμένων, όπως π.χ. ο χρόνος ή πρόσεξε πριν αγοράσεις, ενότητες που μπορούν να προσεγγιστούν ταυτόχρονα από το μάθημα της Γλώσσας, των Μαθηματικών αλλά και της Μελέτης Περιβάλλοντος.

Οι προτεινόμενες δραστηριότητες μπορεί να κερδίσουν το ενδιαφέρον των παιδιών εμπλέκοντάς τα με «παιγνιώδη» τρόπο στη μαθησιακή διαδικασία και συμβάλλοντας έτσι στη δημιουργία μιας δυναμικής και χαρούμενης μαθησιακής κοινότητας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διοίκηση Έκτακτο 1.2 Ειδική Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ
2007-2013

Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

ΕΠΕΚΤΑΣΗ... ΙΔΕΩΝ !

Το υλικό της βαλίτσας προτείνεται για το νηπιαγωγείο και τις Α΄ και Β΄ τάξεις του δημοτικού και είναι κατάλληλο για όλα τα παιδιά. Οι περισσότερες θεματικές ενότητες δίνουν την αφορμή και προσφέρονται για την καλλιέργεια επίγνωσης και ευαισθησίας σε θέματα ισότητας, δικαιοσύνης, ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και ενδυνάμωσης της προσωπικότητας³. Η προσέγγιση των θεματικών με αυτή την οπτική θεωρούμε ότι είναι ιδιαίτερα σημαντική για όλα τα παιδιά, αλλά αποκτά μεγαλύτερη βαρύτητα για τα παιδιά ευάλωτων κοινωνικών ομάδων όπως είναι τα παιδιά Ρομά.

Στο πλαίσιο της προσπάθειας κάθε παιδί να αναγνωρίζει τον εαυτό του στη σχολική διαδικασία,

---

³ Στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση μπορείτε να βρείτε και να κατεβάσετε το έντυπο των δικαιωμάτων του παιδιού: http://www.0-18.gr/downloads/filadio_stp_dimotikou.pdf

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΟΤΗΤΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διαποικιλία Έκπαυ 1.2 Επύχ Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

ΕΣΠΑ
2007-2013

Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

αναλύονται ενδεικτικά κάποιες από τις θεματικές του υλικού.

ΔΙΑΤΡΟΦΗ⁴

Η ενασχόληση με τη θεματική της διατροφής μπορεί να αποτελέσει ευκαιρία να συζητηθούν ζητήματα που αφορούν τα παιδιά που υποσιτίζονται και δεν τρέφονται υγιεινά επειδή οι οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες διαβίωσης των οικογενειών τους δεν το επιτρέπουν. Μπορεί να προβληθούν κάποιες εικόνες που δείχνουν παιδιά να ψάχνουν κάδους και εικόνες παιδιών ή ενηλίκων υποσιτισμένων και υπέρβαρων.

Στη συζήτηση που ακολουθεί γίνεται προσπάθεια να εντοπίσουν τα παιδιά τις αιτίες των φαινομένων, να τις σχολιάσουν και να σκεφτούν πώς μπορούν αυτές οι συνθήκες να αλλάξουν. Ακόμη τονίζεται ότι πρόκειται για

---

⁴ Μπορεί να γίνει σύνδεση και με τις ενότητες «α μαγειρεύουμε» από τους οδηγούς γλώσσας της Α΄ τάξης και «πρόσεξε πριν αγοράσεις» της Β΄ τάξης.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διάσπαση, Έκδοση 1.2 Ειδική Πρόγνωση, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

σκληρή κοινωνική πραγματικότητα και όχι για επιλογή, όπως κάποιες φορές μέρος της κυρίαρχης ομάδας πιστεύει.

Επίσης γίνεται αναφορά στην ποσότητα τροφών που κάποιες οικογένειες πετούν ασυλλόγιστα ενώ την ίδια στιγμή κάποιες άλλες στερούνται ακόμη και τα βασικά αγαθά. Μπορούν να σχεδιαστούν δραστηριότητες, όπως για παράδειγμα, «κάνουμε ένα γιορτινό τραπέζι». Τα παιδιά αναφέρουν/γράφουν τα αγαθά που ξέρουν ή φαντάζονται ότι μπορεί να περιλαμβάνει ένα γιορτινό τραπέζι. Στη συνέχεια τα τραπέζια με τα διάφορα αγαθά ζωγραφίζονται ή «στρώνονται» (π.χ. ενώνουμε δύο διαφορετικά τραπέζια-θρανία και τοποθετούμε ζωγραφιές ή/και συσκευασίες προϊόντων), ενθαρρύνοντας συγχρόνως τα παιδιά να σκεφτούν και να σχολιάσουν γιατί π.χ. στο ένα τραπέζι έχει τόσες σαλάτες και δύο είδη φαγητών, γιατί στο άλλο δεν έχει κάποιο φαγητό με κρέας, κτλ. Οι παρατηρήσεις και τα σχόλια των παιδιών μπορούν να ομαδοποιηθούν και να καταγραφούν σε χαρτί του μέτρου.

Με αφορμή την πυραμίδα της διατροφής συζητάμε για τη διατροφική αξία των τροφών και εστιάζουμε στις

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Μέτρο 1.1 Διοπλακία Έκταξη 1.2 Ειδική Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

επιλογές που μπορεί να κάνουμε ώστε να διατρεφόμεστε σωστά. Μπορούμε για παράδειγμα να φέρουμε στην τάξη ένα κρουασάν από σούπερ μάρκετ (που είναι φθηνό) και ένα κουλούρι από το φούρνο και να συζητήσουμε ποιο είδος θα επιλέγαμε και γιατί.

ΝΕΡΟ – ΚΑΙΡΟΣ

Η θεματική του νερού αποτελεί θαυμάσια ευκαιρία να συζητήσουμε με τα παιδιά ότι το νερό μπορεί να θεωρείται ένα αυτονόητο αγαθό που υπάρχει σε όλα τα νοικοκυριά, ωστόσο υπάρχουν σπίτια αλλά και περιοχές της γης που το στερούνται.

Ο/Η εκπαιδευτικός με αφορμή τα πειράματα με τα διαλύματα του νερού μπορεί να θίξει το ζήτημα του πόσιμου νερού (τι είναι το πόσιμο νερό, σε τι διαφέρει από αυτό που δεν πίνεται, τι συνέπειες υπάρχουν στον άνθρωπο αν πει ακατάλληλο νερό, κλπ) και να ζητήσει από τα παιδιά να μιλήσουν για τις εμπειρίες τους, να διατυπώσουν υποθέσεις για τα αίτια που κάποιοι άνθρωποι στερούνται

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διαποικί

Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επικοινωνία: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ

2007-2013

Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

Επικοινωνία: Ε. Τράσανη

πόσιμο νερό και να προτείνουν λύσεις. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε άρθρα από περιοδικά ή εφημερίδες με αντίστοιχο θέμα.

Πολλά παιδιά Ρομά ζουν σε καταυλισμούς όπου δεν υπάρχει απαραίτητα δίκτυο ύδρευσης. Επιπλέον, στη σημερινή οικονομική συγκυρία, ίσως πολλά νοικοκυριά στερούνται το νερό γιατί αδυνατούν να πληρώσουν τους λογαριασμούς. Ως αποτέλεσμα πολλά παιδιά δεν έχουν τουαλέτα, μπανιέρα, πλυντήρια και η σχέση τους με τη χρήση του νερού όχι μόνο δεν είναι δεδομένη αλλά το νερό αποκτά σε πολλές περιπτώσεις τη θέση του «εισβολέα». Όταν βρέχει το νερό πλημμυρίζει τις παράγκες ή τα οικήματα όπου διαμένουν και οι οικογένειες προσπαθούν να προστατευτούν οι ίδιες και να προστατεύσουν τα υπάρχοντά τους. Σε αυτές τις περιπτώσεις πολλά παιδιά δεν πάνε την επόμενη μέρα στο σχολείο γιατί τα ρούχα και τα παπούτσια τους είναι βρεγμένα.

Το ζήτημα της βροχής και της πλημμύρας δίνει το έναυσμα της σύνδεσης με τα καιρικά φαινόμενα εν γένει και τις αντίξοες συνθήκες που βιώνουν τα άτομα που ζουν

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διοπλα. Έκδοση 1.2 Επ.χ. Πρωτ.: Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τσιτσίκου

σε παράγκες, τροχόσπιτα και καταυλισμούς εξαιτίας του ισχυρού ανέμου, του χιονιού, γενικά του κρύου αλλά και της μεγάλης ζέστης. Μπορεί να ακολουθήσει συζήτηση για τα ρούχα και τα παπούτσια που είναι κατάλληλα για κάθε εποχή αλλά και για την έλλειψη τους σε κάποια παιδιά. Τα παιδιά μεταφέρουν στην τάξη τις εμπειρίες τους ή τις απόψεις τους.

Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να συζητήσει στην τάξη όλα τα θέματα που ανακύπτουν σε σχέση και με τα δικαιώματα του ανθρώπου για ασφάλεια, κατοικία και κοινωνικά αγαθά. Έτσι όλα τα παιδιά ωφελούνται γιατί αφενός τα παιδιά της κυρίαρχης ομάδας κατανοούν για παράδειγμα τις δυσκολίες διαβίωσης κάποιων ανθρώπων (για τις οποίες δεν ευθύνονται οι ίδιοι) και αφετέρου τα παιδιά Ρομά μιλάνε για τα βιώματά τους χωρίς να ενοχοποιούνται για ότι τους συμβαίνει, βιώνουν κλίμα κατανόησης μέσα στην τάξη, γεγονός που επιδρά μεταξύ άλλων και στην τακτικότητα της σχολικής φοίτησης.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Δίπλωμα Έκταξη 1.2 Επχ. Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ
2007-2013

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΤΑΞΙΔΕΥΟΥΜΕ ΠΑΡΕΑ;

(μέσα μεταφοράς - κυκλοφοριακή αγωγή)

Η σχέση των ατόμων με το αυτοκίνητο ή το φορτηγό διαφοροποιείται ανάλογα με τον τρόπο χρήσης τους. Για τους Ρομά το αυτοκίνητο, τις πιο πολλές φορές με καρότσα, και το φορτηγό αποτελούν τόσο επαγγελματικό εργαλείο όσο και μέσο μεταφοράς των ιδίων και της οικογένειάς τους και κάποιες φορές και τόπο διαμονής για μικρά ή μεγάλα χρονικά διαστήματα. Ο/Η εκπαιδευτικός κατά την προσέγγιση των θεμάτων μετακίνησης, χρήσης των μέσων μεταφοράς και εμπειριών από ταξίδια μπορεί να ενθαρρύνει τα παιδιά να μοιραστούν τις εμπειρίες τους (που πηγαιίνουν, για ποιο λόγο, πώς μετακινούνται, κλπ).

Άμεσα συνδεδεμένα με το θέμα της χρήσης αυτοκινήτου είναι η ύπαρξη διπλώματος οδήγησης και η γνώση των σημάτων οδικής κυκλοφορίας. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να δείξει στα παιδιά ένα δίπλωμα οδήγησης, να συζητήσει μαζί τους για τις προϋποθέσεις που είναι απαραίτητες για να εκδοθεί το δίπλωμα

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΟΤΗΤΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Δίπλωμα Έκτακτο 1.2 Ειδική Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

αυτοκινήτου. Επιπλέον, μπορεί να γίνει αναφορά στις συνέπειες που μπορεί να υπάρξουν στο άτομο και στην κοινωνία αν οδηγεί κάποιος/κάποια χωρίς δίπλωμα και δε γνωρίζει τα σήματα οδικής κυκλοφορίας (πρόκληση ατυχημάτων, επιβολή προστίμου, παραπομπή σε δίκη).

Μπορεί να οργανώσει ένα παιχνίδι στην τάξη σε ομάδες. Η μια ομάδα θα επιλέξει σήματα, θα τα τοποθετήσει στην τάξη και η άλλη ομάδα θα προσπαθήσει να κυκλοφορήσει στην τάξη σύμφωνα με τα σήματα (για παράδειγμα, αν επιλεγεί το σήμα απαγορεύεται η δεξιά στροφή, θα πρέπει να στρίψουν αριστερά κλπ).

Ακόμη μπορεί να γίνει αναφορά στα αίτια που κάποια άτομα οδηγούν χωρίς δίπλωμα (αναλφαβητισμός, οικονομικοί λόγοι).

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διάσπαρ.

Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ

2007-2013

Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η ενασχόληση με τους κανόνες συμπεριφοράς στην τάξη δίνει στον/στην εκπαιδευτικό την ευκαιρία να μιλήσει για κάποιους κανόνες που συνδέονται και με θέματα προστασίας του περιβάλλοντος. Έτσι για παράδειγμα ο/η εκπαιδευτικός θέτει τον κανόνα «δεν πετάμε σκουπίδια» (είναι γνωστό ότι πολλοί καταυλισμοί, πέρα από διάφορους άλλους λόγους για τους οποίους δεν ευθύνονται οι Ρομά, είναι γεμάτοι σκουπίδια) και καλεί τα παιδιά να προσδιορίσουν ποια θεωρούνται σκουπίδια. Στη συνέχεια ρωτάει «πού πετάμε τα σκουπίδια;», τα παιδιά απαντάνε και γράφονται οι απαντήσεις στον πίνακα. Στο τέλος εξάγεται το συμπέρασμα ότι σκουπίδια πετάμε μόνο σε κάδους είτε βρισκόμαστε στο σχολείο είτε στο δρόμο είτε στην αυλή του σπιτιού μας και γίνεται προσπάθεια να κατανοήσουν τα παιδιά τι θα συνέβαινε στην αντίθετη περίπτωση. Τα παιδιά που ζουν σε καταυλισμούς όπου δεν υπάρχουν κάδοι, μπορούν είτε συντάσσοντας μια επιστολή προς το Δήμο στον οποίο ανήκει ο καταυλισμός είτε με

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διοπλακ. Εκπαίδ. 1.2 Ειδική Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

κάποιου άλλου είδους παρέμβαση που θα αποφασιστεί στην τάξη, να ζητήσουν την τοποθέτηση κάδων στον καταυλισμό τους ως ένα πρώτο βήμα.

Επίσης ο/η εκπαιδευτικός επιχειρεί να ευαισθητοποιήσει τα παιδιά σε θέματα που συνδέονται τόσο με τις επιπτώσεις που έχει η καταστροφή του περιβάλλοντος στο φυτικό και ζωικό βασίλειο, όσο και με την προστασία του περιβάλλοντος εξηγώντας ότι το περιβάλλον αποτελεί το σπίτι μας.

Ένας άλλος κανόνας που θα μπορούσε να τεθεί είναι ότι πρέπει να «ξυπνάμε νωρίς και να ερχόμαστε στην ώρα μας στο σχολείο», συζητάμε γιατί πρέπει να έχουμε κανόνες τους οποίους οφείλουμε όλοι να τηρούμε, τι θα συμβεί σε αντίθετη περίπτωση⁵ κλπ. Για να γίνει κατανοητή η ανάγκη ύπαρξης κανόνων ο/η εκπαιδευτικός προτείνει στα παιδιά να διαβάσει το αγαπημένο τους βιβλίο. Εξηγεί ότι στην αρχή στην τάξη θα βρίσκονται μόνο δύο παιδιά και τα υπόλοιπα θα περιμένουν από έξω.

---

⁵ Μπορεί να γίνει σύνδεση και με την ενότητα του χρόνου από τους οδηγούς της Α΄ τάξης .

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Μέτρο 1.1 Διάσπαση τάξης 1.2 Επ. Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

Τα παιδιά θα μπαίνουν ένα-ένα στην τάξη μετά από κάποιο σήμα (ήχος από τυμπανάκι) και κάθε φορά που θα μπαίνει ένα παιδί το βιβλίο θα διαβάζεται από την αρχή. Στο τέλος και αφού μπου όλα τα παιδιά στην τάξη, θα διαβαστεί ολόκληρο το βιβλίο.

Στη συνέχεια, ζητείται από τα παιδιά να σχολιάσουν αν η διαδικασία ήταν ενοχλητική και πώς θα μπορούσε να αντιμετωπισθεί, με σκοπό να κατανοήσουν ότι η τήρηση των κανόνων συνδέεται με θέματα σεβασμού των συνανθρώπων μας και αποτελεί προϋπόθεση για τη λειτουργία της τάξης, του σχολείου, αλλά και της κοινωνίας γενικότερα.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Μέσα από τις φωτογραφίες των συμβάντων που προτείνονται για «ρεπορτάζ» στη συγκεκριμένη ενότητα του υλικού της Β΄ τάξης μπορούν να προκύψουν συζητήσεις για διάφορα κοινωνικά θέματα. Για παράδειγμα να αναπτυχθεί συζήτηση σχετικά με το δικαίωμα στη

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διάσπαρ. Εκπαίδ. 1.2 Ειδική Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ
2007-2013

Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

δημόσια δωρεάν εκπαίδευση (από φωτογραφίες που δείχνουν διαμαρτυρίες παιδιών για τις συνθήκες που επικρατούν στα σχολεία τους), σχετικά με τα μέτρα προστασίας σε περίπτωση πυρκαγιάς ή σεισμού παίρνοντας αφορμή από συγκεκριμένες φωτογραφίες του υλικού, σχετικά με την επίδραση φυσικών φαινομένων στη ζωή των ανθρώπων (από τη φωτογραφία με το σεισμό ή το τσουνάμι), τα δικαιώματα των ζώων (από τη φωτογραφία με τη φάλαινα), τα δικαιώματα των παιδιών, την παιδική εργασία (από τη φωτογραφία με το παιδί που διαβάζει ενώ πουλάει χαρτομάντιλα). Ειδικότερα το ζήτημα της παιδικής εργασίας συνδέεται άμεσα τόσο με τα δικαιώματα των παιδιών γενικά, όσο και με τα δικαιώματα των παιδιών ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.

Έτσι θα μπορούσε ο/η εκπαιδευτικός να παρουσιάσει και να διαβάσει στα παιδιά το βιβλίο *Η παγκόσμια διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου* (προσαρμοσμένη για παιδιά), R. Rocha & O. Roth, στο οποίο αναλύεται με απλό και κατανοητό τρόπο τι σημαίνει διακήρυξη δικαιωμάτων και τι περιλαμβάνει. Με βάση το

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διοπλακία Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ
2007-2013

Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

βιβλίο θα μπορούσαν να αναπτυχθούν πολλές δραστηριότητες (τα παιδιά χωρισμένα σε ομάδες επιλέγουν ένα από τα δικαιώματα και το παρουσιάζουν είτε εικονογραφώντας το είτε δραματοποιώντας το). Ως αποτέλεσμα τα παιδιά εξοικειώνονται με ανθρωπιστικές αξίες και ιδέες, με έννοιες όπως αλληλεγγύη, σεβασμός, ισότητα και διαφορετικότητα.

Στη συνέχεια ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να αναπτύξει κάποιο σχέδιο εργασίας που θα αφορά τη σύμβαση των δικαιωμάτων των παιδιών, δημιουργώντας μια αφίσα ευαισθητοποίησης, ένα κείμενο προς δημοσίευση, ένα γκράφιτι σε κάποιο χώρο του σχολείου.

Ελένη Ξεφτέρη
Θέκλα Μιχάλογλου

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΟΤΗΤΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διοποα Έκτακτ 1.2 Επχ Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

Συλ-λά-βι-σέ το...

Συνδέεται με:

ΓΛΩΣΣΑ

- Ενότητα 1: Στο δρόμο για το σχολείο
- Ενότητα 2: Με το «σεις» και με το «σας»
- Ενότητα 5: Πάμε για ψώνια;
- Ενότητα 10: ΠΡΟΣΟΧΗ! Τι λέει εκεί;
- Ενότητα 12: Ποπό! Κόσμος που περνά!

Στόχοι

Δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά:

- να εξασκηθούν στη φωνολογική ενημερότητα
- να κατανοήσουν την ανάγκη καθώς γράφουμε, για χωρισμό μιας λέξης στο τέλος της σειράς
- να γνωρίσουν τους τρόπους που χωρίζουμε τις λέξεις σε συλλαβές

Μέτρο 1.1 Διάσπαση Έκτακτο 1.2 Επ.χ. Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

- να ονομάζουν τις λέξεις ανάλογα με τον αριθμό των συλλαβών τους.

Υλικά

- καρτέλες με λέξεις χωρισμένες σε συλλαβές, τις οποίες τρυπάμε στο σημείο που είναι το κυκλάκι και περνάμε κορδόνι για να κρεμαστούν στο λαιμό.

Οι λέξεις που επιλέξαμε για τις καρτέλες είναι λέξεις που υπάρχουν στα κείμενα του βιβλίου ή πολύ οικείες λέξεις για τα παιδιά. Καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις συλλαβισμού που διδάσκονται τα παιδιά στη Β΄ τάξη (δίψηφα φωνήεντα, δίψηφα σύμφωνα, συμπλέγματα, όμοια σύμφωνα, κτλ.). Περιλαμβάνονται και κάποιες λέξεις που περιέχουν συμφωνικά συμπλέγματα (θρ, πλ, κρ) από τα οποία αρχίζουν λέξεις και δεν χωρίζονται κατά το συλλαβισμό, αλλά και αντίστοιχες λέξεις με τα αντίστροφά τους (ρθ, λπ, ρκ) που δεν αρχίζουν λέξεις και χωρίζονται, για να κατανοήσουν τη διαφορά.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διοπλατ. Έκτακτ. 1.2 Επ.χ. Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ
2007-2013

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Δραστηριότητες

Κόβουμε, πλαστικοποιούμε τις καρτέλες και στην αρχή κάνουμε στοίβες με την κάθε λέξη. Λέμε τη λέξη προφορικά, χωρίς να τη δείξουμε και ζητάμε από τα παιδιά να τη χωρίσουν σε συλλαβές (φωνούλες). Καθώς τα παιδιά λένε τις συλλαβές σηκώνουμε ένα-ένα κάποια παιδιά και κρεμάμε την αντίστοιχη συλλαβή στο λαιμό τους. Εναλλακτικά μπορούμε να έχουμε σηκώσει από πριν όσα παιδιά χρειάζονται, ζητάμε να έχουν γυρισμένη την πλάτη στην υπόλοιπη τάξη και κρεμάμε τις συλλαβές στο λαιμό τους. Στη συνέχεια το κάθε παιδί γυρίζει προς την τάξη όταν ακούγεται η συλλαβή που έχει κρεμασμένη στο λαιμό του, ώσπου εμφανίζεται στο τέλος ολόκληρη η λέξη κρεμασμένη στο λαιμό των παιδιών.

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα μπορεί να αρχίσει να εφαρμόζεται από τις πρώτες μέρες στην Β΄ τάξη με τη μορφή παιχνιδιού, ένα δεκάλεπτο κάθε μέρα, συμμετέχοντας κάθε φορά διαφορετικά παιδιά. Έτσι θα μπόουνε τα παιδιά σιγά-σιγά στη λογική του συλλαβισμού.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

Στις καρτέλες υπάρχουν και κάποιες μονοσύλλαβες λέξεις γιατί είναι σημαντικό τα παιδιά να κατανοήσουν ότι υπάρχουν και λέξεις, οι μονοσύλλαβες, που δεν μπορούν να χωριστούν περαιτέρω σε συλλαβές. Έτσι πολύ εύκολα θα μάθουν να ονομάζουν τις λέξεις ανάλογα με τον αριθμό των συλλαβών τους, μετρώντας τον αριθμό των παιδιών που χρειάζονται για να σχηματιστεί ολόκληρη η λέξη.

Επίσης αν τα παιδιά εξοικειωθούν με τα παιχνίδια συλλαβισμού μπορούν να μπερδεύουν τις καρτέλες και να φτιάχνουν δικές τους λέξεις παίρνοντας καρτέλες με συλλαβές διαφορετικών χρωμάτων ή να παίζουν διάφορα παιχνίδια όπως «μάντεψε τη λέξη». Τα παιδιά χωρισμένα σε ομάδες επιλέγουν μια λέξη ανά ομάδα χωρίς να τη γνωρίζουν οι υπόλοιπες ομάδες. Σηκώνονται έχοντας γυρισμένη την πλάτη στην υπόλοιπη τάξη και κρεμάει κάθε παιδί την καρτέλα με τη συλλαβή στο λαιμό του. Αμέσως οι υπόλοιπες ομάδες καταλαβαίνουν αν είναι μονοσύλλαβη, δισύλλαβη, τρισύλλαβη ή πολυσύλλαβη. Στη συνέχεια τα παιδιά με την πλάτη γυρισμένη δίνουν πληροφορίες στα υπόλοιπα για να μαντέψουν τη λέξη.

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διαποικιλία

Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ

2007-2013

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιπλέον ο/η εκπαιδευτικός θα μπορούσε, ενώ το παιδί λέει δυνατά τη συλλαβή του να χτυπάει το τυμπανάκι για κάθε συλλαβή και τα παιδιά αντίστοιχα να χτυπάνε παλαμάκια.

Άλλο παιχνίδι μπορεί να είναι η «συλλαβοσαλάτα». Κάθε ομάδα επιλέγει μια λέξη (πολυσύλλαβη συνήθως) και κρεμάνε μπερδεμένες τις συλλαβές στο λαιμό τους ζητώντας από τις υπόλοιπες ομάδες να τοποθετήσουν τα παιδιά έτσι ώστε να διαβάζεται η λέξη που επέλεξαν. Εναλλακτικά θα μπορούσαν τα παιδιά σε ομάδες να ανακατέψουν τις συλλαβές διαφορετικών λέξεων και να σχηματίσουν νέες λέξεις. Ή ακόμη να σχηματίσουν προτάσεις με όσες περισσότερες λέξεις μπορούν.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διολογία Έκτακτο 1.2 Επ.χ. Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

Συννεφάκια με λογάκια

Συνδέεται με:

ΓΛΩΣΣΑ

- Ενότητα 3: Στον κόσμο των κόμικς

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

- Ενότητα 1.2: Η ζωή στο σχολείο
- Ενότητα 1.5: Έχουμε κανόνες
- Ενότητα 2.7: Φροντίζω τη συνοικία μου
- Ενότητα 6.1: Εμείς και τα ζώα
- Ενότητα 18: Παιχνίδι

Στόχοι

Δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά:

- να έρθουν σε επαφή με το είδος των κόμικς
- να εξοικειωθούν με τη χρήση των επιφωνημάτων και των σημείων στίξης
- να δημιουργήσουν το δικό τους κόμικ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διάρθρωση Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ
2007-2013

Ευρωπαϊκή Ένωση

Υλικά

- κόλλες πλαστικοποιημένες με το προτεινόμενο κόμικ «τα μαγικά γυαλιά».
- Το ίδιο κόμικ σε Α5 για να συνεχίσουν τα παιδιά γραπτά την ιστορία.
- φιγούρες, εικόνες, συννεφάκια λόγου και σκέψης, επιφωνήματα με σημεία στίξης πλαστικοποιημένα για τη δημιουργία κόμικ
- κόλλες Α3 πλαστικοποιημένες
- φωτοτυπία γυαλιών

Δραστηριότητες

Α

Διαβάζουμε στα παιδιά κόμικς όπως η «Φρουτοπία» του Ε. Τριβιζά και συζητάμε για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του (εικονογράφηση, σημεία στίξης, που είναι γραμμένα τα λόγια, πόσα είναι, τι αίσθηση μας δημιουργεί, κλπ). Αν υπάρχει η δυνατότητα προβάλλουμε κάποιο κόμικ ώστε όλα τα παιδιά να μπορούν να σχολιάζουν και να αλληλοσυμπληρώνονται. Επιπλέον τα παιδιά μπορούν να

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διάρθρωση Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

φέρουν στο σχολείο αγαπημένα τους κόμικς, να τα παρουσιάσουν και να τα διαβάσουν, ολόκληρα ή αποσπάσματα, στους συμμαθητές και τις συμμαθήτριά τους.

Στη συνέχεια κάθε ομάδα μπορεί να επιλέξει ένα κόμικ και να το παρουσιάσει αφού το κάθε παιδί πάρει συγκεκριμένο ρόλο. Για να διευκολύνουμε τα παιδιά στην παρουσίαση, εξηγούμε ότι θα μπορούσαν πρώτα να γράψουν τους διαλόγους σε μορφή κειμένου ώστε να μπορούν εύκολα να βρίσκουν τα λόγια τους. Με αυτόν τον τρόπο τα παιδιά κατανοούν πώς ένα κόμικ γίνεται κείμενο, αλλά και το αντίθετο.

Συμπληρωματικά κάθε ομάδα συγκεντρώνει σε πολύχρωμο χαρτόνι όλα τα σημεία στίξης του κόμικ γράφοντας από δίπλα το όνομά τους και πού χρησιμοποιούμε το καθένα. Το ίδιο μπορεί να γίνει και για τα επιφωνήματα του κόμικ δίνοντας κι από ένα δικό τους παράδειγμα για κάθε επιφώνημα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

B

Παρουσιάζουμε τις πλαστικοποιημένες φιγούρες και εικόνες για τη δημιουργία κόμικς. Χωρίζουμε την τάξη σε ομάδες και σε κάθε ομάδα μοιράζουμε όλες τις εικόνες, συννεφάκια σκέψης και λόγου (αρχικά μπορούμε να δώσουμε από πέντε συννεφάκια στην κάθε ομάδα ώστε να μην μπερδευτούν με πολλούς διαλόγους) επιφωνήματα με σημεία στίξης. Πρώτα τα παιδιά δίνουν ονόματα στους ήρωες και συζητάνε σχετικά με την πλοκή της ιστορίας τους με βάση τις εικόνες. Εξηγούμε στα παιδιά ότι θα μπορούσαν και τα ίδια να ζωγραφίσουν κάποια εικόνα και να την συμπεριλάβουν στην ιστορία. Αν τα παιδιά δυσκολεύονται θα μπορούσαν όλες οι ομάδες να γράψουν μια κοινή αρχή στο συννεφάκι σκέψης, για παράδειγμα «ένα πρωί τα παιδιά αποφάσισαν να πάνε...».

Όταν οι ομάδες είναι έτοιμες δίνουμε μια πλαστικοποιημένη κόλλα Α3 πάνω στην οποία τα παιδιά θα στερεώσουν και μπλου τακ τις φιγούρες και τα συννεφάκια με τους διαλόγους με τη σειρά που πρέπει ώστε να σχηματιστεί το κόμικ τους. Ακολουθεί η παρουσίαση των

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διοίκηση Έκτακτο 1.2 Επένδυση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τρασανί

κόμικς στην τάξη και επιχειρείται μια σύνθεση των επιμέρους ιδεών σε ένα κόμικ, στο οποίο θα μπορούσαν να προστεθούν και νέες ιδέες που θα προτείνουν τα παιδιά κατά τη διαδικασία σύνθεσης που στην αρχή γίνεται προφορικά.

Αφού καταλήξει η τάξη στην πλοκή του κοινού κόμικ δίνονται στα παιδιά πλαστικοποιημένες κόλλες Α3 και μπλου ταικ για να δημιουργήσουν το κόμικ. Στη συνέχεια τα παιδιά μοιράζονται τους ρόλους και το παρουσιάζουν. Κατά την παρουσίαση κάποια παιδιά μπορεί να κάνουν ηχητικά εφέ με απλά μουσικά όργανα (τυμπανάκια, κουδουνάκια, ξύστρες κλπ) ή με ήχους που θα παράγουν χτυπώντας το θρανίο, το πόδι τους στο πάτωμα κλπ.

Να σημειωθεί ότι τα παιδιά μπορούν να φτιάξουν το δικό τους κόμικ με βάση τη φόρμα που βρίσκεται στη σελίδα <http://ts.sch.gr/repo/online-packages/dim-glossa-c-d/>

Γ

Αφού τα παιδιά έχουν προτείνει τις δικές τους ιδέες κατά τις προηγούμενες δραστηριότητες αναρτούμε στον τοίχο το κόμικ “*Τα μαγικά γυαλιά*” και σε πρώτη φάση ζητάμε από τα

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διοποπ

Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επικοινωνία: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ

2007-2013

Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

Επικοινωνία: Ε. Τράσανη

παιδιά να το παρατηρήσουν προσεκτικά και να το σχολιάσουν (αν μοιάζει με τις δικές τους ιστορίες, αν οι φιγούρες είναι ίδιες ή διαφέρουν κλπ). Μετά διαβάζουμε το κόμικ και ρωτάμε αν υπάρχει κάτι που κάνει ιδιαίτερη τη συγκεκριμένη ιστορία.

Αφού ολοκληρωθεί η διαδικασία δίνουμε σε κάθε παιδί μια φωτοτυπία γυαλιών (καλό θα ήταν να κολληθεί πρώτα σε χαρτονάκι), για να τη χρωματίσει και να την κόψει. Όταν τα γυαλιά έχουν κατασκευαστεί τα παιδιά τα φοράνε και σηκώνονται σχηματίζοντας κύκλο, λέγοντας με τη σειρά τι βλέπουν φορώντας μαγικά γυαλιά. Το παιχνίδι μπορεί να συνεχιστεί δίνοντας ο/η εκπαιδευτικός οδηγίες για το τι θα βλέπουν τα παιδιά κάθε φορά (κάτι αστείο, κάτι περίεργο, κάτι δυσάρεστο, κάτι μικρό, κάτι πικρό κλπ). Τέλος αφού παίξουν με τα γυαλιά, αν θέλουν τους δίνουμε τα χαρτιά Α3 με το κόμικ για να συνεχίσουν μόνα τους την ιστορία.

Πηγές:

- www.imsellingstuff.com
- www.freeldsart.com

Μέτρο 1.1 Διάρθρωση Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

- www.picturesof.net
- www.cliparts101.com
- www.wpclipart.com
- www.clker.com
- www.toady.com
- www.picgifts.com
- www.furalllover.com
- www.frugalhappyfamilies.com
- www.ncirs.gov
- www.computerclipart.com
- www.elipartguide.com
- www.familyandfriends.phillipmorlin.info
- www.topendsports.com
- <http://ts.sch.gr/repo/online-packages/dim-glossa-c-d/>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διοίκηση Έκτακτο 1.2 Επχ. Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

Πρόσεξες πριν αγοράσεις;

Συνδέεται με:

ΓΛΩΣΣΑ

- Ενότητα 4: Ετοιμασίες για ταξίδι.
- Ενότητα 5: Πάμε για ψώνια;

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

- Ευκαιριακές ενότητες: Η διατροφή μας.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

- Κεφάλαιο 11: Γνωρίζω καλύτερα τα κέρματα του ευρώ.
- Κεφάλαιο 12: Υπολογίζω τα ρέστα.
- Κεφάλαιο 40: Γνωρίζω τα χαρτονομίσματα των 5, 10, 20, 50 ,100 ευρώ.

Στόχοι

Δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά:

- να βρουν πληροφορίες σε ετικέτες προϊόντων

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διαποικιλία

Επένδυση 1.2 Επένδυση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επικοινωνία: Επικοινωνία

Επικοινωνία

ΕΣΠΑ

2007-2013

Επένδυση στην ανάπτυξη

Επένδυση στην ανάπτυξη

- να φτιάξουν τις δικές του ετικέτες για προϊόντα
- να αναγνωρίσουν και να γράψουν την σύντομη γραφή της ημερομηνίας
- να διαφημίσουν τα προϊόντα τους
- να φτιάξουν λίστες για αγορές καθώς και για άλλες περιστάσεις
- να βάλλουν λέξεις σε αλφαβητική σειρά
- να χρησιμοποιήσουν τα κέρματα του ευρώ για να κάνουν ανταλλαγές
- να δίνουν ρέστα στις ανταλλαγές τους με τα ευρώ.

Υλικά

- πίνακας ζωγραφικής Οπωροπωλείο Απόλλων του Ν. Χατζηκυριάκου - Γκίκα, 1939
- κενές συσκευασίες προϊόντων
- διαφημίσεις από το διαδίκτυο

σοκολάτα:

<http://www.youtube.com/watch?v=xrHMCIObYcs> ,

<http://www.youtube.com/watch?v=8XtjNSk7PCo>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διαποικιλ. Εκπαίδ. 1.2 Επαχ. Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

παριζάκι:

<http://www.youtube.com/watch?v=62qLsWFUiHI>

γκοφρέτα:

http://www.youtube.com/watch?v=m_DEZS2RtwE

πατατάκια:

<http://www.youtube.com/watch?v=QWerJPvf4Fc>

- ταμπέλες καταστημάτων
- καρτέλες με λέξεις για λίστες
- κέρματα και χαρτονομίσματα του ευρώ
- πλαίσιο τηλεόρασης.

Δραστηριότητες

A

Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει τον πίνακα του Χατζηκυριάκου-Γκίκα στα παιδιά. Δίνει χρόνο να τον παρατηρήσουν και να πούνε τι μπορεί να δείχνει. Σχολιάζουν την τεχνοτροπία του. Με αφορμή το περιεχόμενο του πίνακα ανοίγει η συζήτηση για τα καταστήματα που πουλάνε τρόφιμα και άλλα είδη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διοίκηση Έκτακτο 1.2 Ειδική Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

Ο/Η εκπαιδευτικός φέρνει στην τάξη ορισμένες συσκευασίες προϊόντων τις δίνει στις ομάδες και ζητά από τα παιδιά να εντοπίσουν την ονομασία, την ημερομηνία λήξης και παραγωγής καθώς και την τιμή του προϊόντος (αν υπάρχει). Στη συνέχεια μοιράζει εικόνες από κενές συσκευασίες προϊόντων, και τα παιδιά δίνουν τις δικές τους ονομασίες, ζωγραφίζουν τις συσκευασίες και δίνουν ενδεικτικές ημερομηνίες παραγωγής και λήξης. Μέσα από τον προσδιορισμό της διάρκειας ζωής ορισμένων προϊόντων μπορεί να προκύψει μια συζήτηση σχετικά με τα συντηρητικά που χρησιμοποιούνται σε κάποια προϊόντα. Επιπλέον μπορούν, παιδιά και εκπαιδευτικός, να φέρουν άδειες συσκευασίες προϊόντων για να συμπεριληφθούν στο μαγαζάκι της τάξης που θα δημιουργηθεί και να προβούν στις δικές τους ανταλλαγές. Τα παιδιά δίνουν μια ενδεικτική τιμή στα προϊόντα που να συμβαδίζει με την πραγματικότητα, μετά από συζήτηση που αναπτύσσεται στην τάξη.

Τα παιδιά διαλέγουν ένα αγαπημένο τους προϊόν ή και περισσότερα με σκοπό να το διαφημίσουν σ' ένα πλαίσιο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διάσπαση τάξεων 1.2 Ειδική Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

ΕΣΠΑ
2007-2013

Επένδυση στην ανάπτυξη

τηλεόρασης σε μέγεθος Α3 ή και μεγαλύτερο που μπορεί να κατασκευαστεί κι από χαρτόνι. Πριν δημιουργήσουν τη δική τους διαφήμιση μπορούν να παρακολουθήσουν τις προτεινόμενες διαφημίσεις προϊόντων και να γίνει μια σύντομη συζήτηση για τον τρόπο με τον οποίο αναδεικνύεται το προϊόν στις συγκεκριμένες διαφημίσεις. Σε αντίθεση με την παραπάνω διαφήμιση (που προβάλλει το προϊόν), τα παιδιά μπορούν, με το ίδιο ή με διαφορετικό προϊόν, να φτιάξουν μια αντιδιαφήμιση που θα παιχτεί και πάλι στο πλαίσιο της τηλεόρασης, προσπαθώντας να αποτρέψουν αυτή τη φορά το κοινό από να το αγοράσει.

B

Η τάξη μετατρέπεται σε μια γειτονιά μαγαζιών. Παίρνουν τα παιδιά τις ταμπέλες των μαγαζιών και τις τοποθετούν σε διάφορες γωνιές της τάξης. Ταξινομούν το πλήθος των συσκευασιών που έχουν συγκεντρώσει και έχουν φτιάξει ανάλογα με το μαγαζί στο οποίο θα βρίσκονται και οι μαγαζάτορες αναλαμβάνουν να στήσουν τα μαγαζιά τους. Στην συνέχεια η τάξη χωρίζεται σε

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διάσπαση Τάξεως 1.2 Ειδική Πρόσγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τρασανή

ομάδες, κάθε ομάδα παίρνει ένα πλήθος από καρτέλες στις οποίες αναγράφονται διάφορα προϊόντα που μπορεί κανείς να βρει στα μαγαζιά της τάξης. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να φτιάξει μια λίστα αγορών για ένα συγκεκριμένο μαγαζί επιλέγοντας από τις καρτέλες. Οι καρτέλες τοποθετούνται σε αλφαβητική σειρά και κάθε ομάδα παρουσιάζει την λίστα της στις υπόλοιπες ομάδες. Τα παιδιά μπορούν να προσθέσουν και άλλα είδη που δεν υπάρχουν στις καρτέλες και θα τους ήταν χρήσιμα στις παραπάνω περιστάσεις.

Αφού «στηθούν» τα μαγαζιά οι μαγαζάτορες αναλαμβάνουν τα πόστα τους και τα υπόλοιπα παιδιά φτιάχνουν προσωπικές λίστες και πηγαίνουν στην αγορά για να ψωνίσουν. Ακόμα ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να δίνει διάφορες συνθήκες στα παιδιά σε ομάδες και τα παιδιά να κάνουν αγορές με βάση αυτήν την συνθήκη. Για παράδειγμα λέμε στα παιδιά έχετε 10 ευρώ και θέλετε να φτιάξετε ένα γεύμα για το μεσημέρι ή έχετε 5 ευρώ και θέλετε να αγοράσετε σχολικά είδη. Τα παιδιά φτιάχνουν λίστες προσπαθώντας να μην υπερβούν το ποσό που έχουν διαθέσιμο.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διαποικιλία

Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ

2007-2013

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Για τις ανάγκες των ανταλλαγών μπορούν τα παιδιά να κόψουν και να χρησιμοποιήσουν τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα που υπάρχουν στις τελευταίες σελίδες του βιβλίου των μαθηματικών.

Επιπλέον δραστηριότητα

Επεκτείνοντας τη δραστηριότητα, συμπεριλαμβάνουμε στα καταστήματα και το βιβλιοπωλείο, αφού πρέπει και το πνεύμα να «τρέφεται». Για τις ανάγκες του βιβλιοπωλείου, μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα βιβλία της βιβλιοθήκης της τάξης. Με αφορμή τη γωνιά του βιβλιοπωλείου τα παιδιά μπορούν να φτιάξουν ένα ευρετήριο στο οποίο θα συμπεριλάβουν όλα τα βιβλία της τάξης. Κάθε παιδί μπορεί να αναλάβει την καταγραφή του τίτλου και του συγγραφέα ενός βιβλίου και μετά να κολληθούν όλα στο ευρετήριο σε αλφαβητική σειρά, με βάση είτε την πρώτη λέξη του τίτλου ή το όνομα του συγγραφέα..

Επιπλέον δίνεται η ευκαιρία να ασχοληθούμε γενικότερα με τα χαρακτηριστικά των βιβλίων όπως το εξώφυλλο, ο

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διάσπαρ

Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μέτρο 1.1 Διάσπαρ

Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ

2007-2013

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επένδυση στην Ανάπτυξη

Επένδυση στην Ανάπτυξη

Επένδυση στην Ανάπτυξη

Επένδυση στην Ανάπτυξη

Επένδυση στην Ανάπτυξη

τίτλος, ο συγγραφέας, η ημερομηνία έκδοσης κ.α. Μπορούμε να επεκτείνουμε περισσότερο τη δραστηριότητα και τα παιδιά να ψηφίσουν το πιο ελκυστικό βιβλίο με σκοπό αυτό να διαβαστεί και να οργανωθεί μια βιβλιοπαρουσίαση η οποία μπορεί να παρουσιαστεί σε άλλες τάξεις του σχολείου. Επίσης τα παιδιά μπορούν να φτιάξουν ένα εναλλακτικό εξώφυλλο για το βιβλίο προτείνοντας την δική τους εικονογράφηση και τον δικό τους τίτλο.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διάρθρωση Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

Γλώσσεψα τη μπέρδα μου!

Συνδέεται με:

ΓΛΩΣΣΑ

- 8. Το ταξίδι στη Χωχαρούπα

Στόχοι

Δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά:

- να έρθουν σε επαφή με τη λαϊκή παράδοση μέσω των γλωσσοδετών
- να συνειδητοποιήσουν τα μορφολογικά χαρακτηριστικά των γλωσσοδετών
- να συνεργάζονται σε ομάδες για την επίτευξη ενός κοινού σκοπού
- να αναπτύξουν κινητικές δεξιότητες.

Υλικά

- 4 πλαστικοποιημένα παζλ κομμένα σε 2 ή 4 μέρη (περίπου 20 κομμάτια).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διορθωτικά Έκτακτα Έργα Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ
2007-2013

Ευρωπαϊκή Ένωση
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

*Προτείνουμε πριν από την έναρξη της δραστηριότητας,
ο/η εκπαιδευτικός να έχει πλαστικοποιήσει και στη
συνέχεια να κόψει τα παζλ σε κομμάτια.*

Δραστηριότητες

Τα παιδιά ακούνε το τραγούδι «Γλωσσοδέτης» από το Χάρτινο καράβι (μουσική Ν. Μαυρουδής, στίχοι Ν. Νικολάου, τραγούδι η Παιδική χορωδία του Δ. Τυπάλδου), από τον παρακάτω σύνδεσμο:

<https://www.youtube.com/watch?v=vnVxG04U6Nk>

Αφού ακούσουν το τραγούδι ρωτάμε τα παιδιά αν τους άρεσε ή αν το τραγούδι είχε κάτι περίεργο ή ιδιαίτερο. Μετά από τα σχόλια των παιδιών καταλήγουμε ότι το τραγούδι έχει γλωσσοδέτες και επιχειρούμε να εξηγήσουμε τι είναι οι γλωσσοδέτες και πως σχηματίζονται. Στο δεύτερο άκουσμα ζητάμε να εντοπίσουν τους γλωσσοδέτες

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Επιδιομηχανία Υπεράθυνη, Ε. Τράσανη

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ

2007-2013

Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

Επιδιομηχανία Υπεράθυνη, Ε. Τράσανη

και να τους αναπαράγουν πρώτα προφορικά και μετά γραπτά.

Εναλλακτικά μπορούμε να τους έχουμε ήδη γραμμένους σε χαρτιά Α4 (με έντονα γράμματα γραμματοσειράς μεγάλου μεγέθους), ή να τους προβάλλουμε σε ηλεκτρονική παρουσίαση (ppt) και κάθε φορά που ακούγεται κάποιος γλωσσοδέτης να σταματάμε το τραγούδι και να ζητάμε από τα παιδιά να τον διαβάσουν όλα μαζί καθώς τους τον δείχνουμε, προσπαθώντας να τον πουν γρήγορα χωρίς να μπερδευτούν.

Τα παιδιά μπορούν να ακούσουν το τραγούδι όσες φορές θέλουν ή ώσπου να εντοπίσουν όλους τους γλωσσοδέτες. Μετά μπορούμε να ζητήσουμε από κάθε ομάδα να επιλέξει έναν από τους γλωσσοδέτες που ακούστηκαν και να τον εικονογραφήσει ή να τον δραματοποιήσει.

Στη συνέχεια χωρίζονται τα παιδιά σε ομάδες 4 ατόμων. Σε κάθε ομάδα αντιστοιχεί ένας γλωσσοδέτης – παζλ, το οποίο όμως δε δίνουμε ολοκληρωμένο, αλλά χωρισμένο στα κομμάτια που το αποτελούν. Πιο

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διάρθρωση Εκπαίδευσης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ
2007-2013

Ευρωπαϊκή Ένωση

συγκεκριμένα, μοιράζουμε σε κάθε μέλος της ομάδας ένα κομμάτι από το παζλ. Δίνουμε λίγο χρόνο στα παιδιά να επεξεργαστούν το υλικό που έχουν μπροστά τους και στη συνέχεια τα προτρέπουμε να προσπαθήσουν να αναγνώσουν τις φράσεις που εμπεριέχονται στα διαφορετικά κομμάτια του παζλ. Σε περίπτωση που υπάρχει δυσκολία στην αποκωδικοποίηση κάποιων λέξεων ή φράσεων τα μέλη της ομάδας συνεργάζονται, ώστε να μπορέσουν όλα μαζί να κατανοήσουν το περιεχόμενο της δοσμένης φράσης. Αφού διαβαστούν οι φράσεις που περιλαμβάνονται σε κάθε κομμάτι του παζλ από όλες τις ομάδες και με τη βοήθεια των εικόνων που υπάρχουν σε κάθε κομμάτι (ένα τμήμα της εικόνας αντιστοιχεί σε κάθε κομμάτι), ζητάμε από τα παιδιά να συνθέσουν όλα τα κομμάτια, έτσι ώστε να σχηματίσουν τον γλωσσοδέτη - παζλ. Η σύνθεση του παζλ θεωρείται σωστή στην περίπτωση που στο κέντρο του παζλ σχηματιστεί η αντίστοιχη εικόνα (π.χ. η εικόνα της πάπιας). Στην ουσία με το σχηματισμό της εικόνας οι φράσεις που συνθέτουν τον γλωσσοδέτη έχουν τοποθετηθεί στη σωστή θέση και

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διάσπαση, Έκδοση 1.2 Ειδική Πρόγρ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

είναι έτοιμες για ανάγνωση. Κατόπιν όλα τα μέλη των ομάδων προσπαθούν να διαβάσουν, χωρίς να μεπερδέψουν τη γλώσσα τους, τον γλωσσοδέτη. Μόλις τα παιδιά νιώσουν ότι μπορούν να διαβάσουν με ευχέρεια τον γλωσσοδέτη τους, η κάθε ομάδα τον παρουσιάζει στις υπόλοιπες. Η παρουσίαση γίνεται στην ολομέλεια της τάξης. Η κάθε ομάδα μπορεί να σηκωθεί, αν το επιθυμεί, στον πίνακα και κολλώντας τα κομμάτια του παζλ με βέλκρο ή χαρτοταινία διαβάζει τον γλωσσοδέτη της φωναχτά. Στο τέλος της δραστηριότητας μπορούν οι ομάδες να ψηφίσουν μεταξύ τους ποια ομάδα θεωρούν ότι διάβασε καλύτερα τον γλωσσοδέτη της.

Συμπληρωματικές δραστηριότητες

Μπορούμε να έχουμε στην τάξη βιβλία με γλωσσοδέτες που κυκλοφορούν στο εμπόριο, όπως για παράδειγμα το *Αλφαβητάρι με γλωσσοδέτες* του Ευγ. Τριβιζιά, εκδ. Μεταίχιμο. Παρουσιάζουμε στα παιδιά το βιβλίο, διαβάζουμε γλωσσοδέτες και παίζουμε τα παιχνίδια που

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διοποα Έκτασθ 1.2 Επχ Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ
2007-2013

Επένδυση στην ανάπτυξη

προτείνει. Στη συνέχεια ακολουθώντας τα παιδιά το ίδιο μοτίβο με τους γλωσσοδέτες του βιβλίου ζητάμε κάθε ομάδα να σκεφτεί, να γράψει και να εικονογραφήσει τους δικούς της γλωσσοδέτες, καταλήγοντας έτσι στο τέλος στη δημιουργία ενός βιβλίου με γλωσσοδέτες απ' όλη την τάξη.

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μέτρο 1.1 Διοίκηση Έκπαίδ. 1.2 Επ.χ. Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μέτρο 1.1 Διοίκηση Έκπαίδ. 1.2 Επ.χ. Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

ΕΣΠΑ

2007-2013

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Τι να είναι άραγε;

Συνδέεται με:

ΓΛΩΣΣΑ

- Ενότητα 8: Το ταξίδι στη Χωχαρούπα

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

«Τα ζώα»

- Ενότητα 6.1: Εμείς και τα ζώα
- Ενότητα 6.4: Είδη ζώων
- Ενότητα 6.6: Τα ζώα προσαρμόζονται στο περιβάλλον
- Ενότητα 6.7: Με θέμα τα ζώα

«Διάφοροι τόποι της πατρίδας μου»

- Ενότητα 8.1: Μια εκδρομή στο βουνό

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

- Ενότητα Β: «Μικρός περίπατος στη φύση»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διάσπαρ. Έκτακτο 1.2 Εθν. Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ
2007-2013

Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

Στόχοι

Δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά:

- να γνωρίσουν το κειμενικό είδος του αινίγματος και να συνειδητοποιήσουν τα μορφολογικά χαρακτηριστικά του
- να παράγουν και να εμπλουτίζουν τον προφορικό τους λόγο (σύνθεση αινιγμάτων) με βάση εικόνες ζώων του δάσους
- να εκφράσουν τις γνώσεις, τις εμπειρίες και τα ενδιαφέροντά τους σχετικά με τα ζώα
- να ταξινομήσουν τους ζωικούς οργανισμούς με κριτήριο τα εξωτερικά χαρακτηριστικά τους: είδος ζώων (πόδια, φτερά), κάλυψη σώματος
- να μάθουν τρόπους προσαρμογής των ζώων στο φυσικό περιβάλλον συσχετίζοντας τα εξωτερικά και βιολογικά χαρακτηριστικά τους με τις συνήθειες που επικρατούν σε αυτό (φυσική διαμόρφωση, θερμοκρασία, εχθροί)
- να ευαισθητοποιηθούν αναφορικά με την προστασία των ζώων του δάσους και να γνωρίσουν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα και τις συνήθειες των

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διάσπα

Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΣΠΑ

2007-2013

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ζώων, όπως και τη σχέση αυτών με την ανάγκη επιβίωσής τους

- να εκφραστούν δημιουργικά μέσα από δικές τους εικαστικές δημιουργίες αντίστοιχες με το θέμα
- να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους σχετικά με τα ζώα
- να συνεργάζονται αρμονικά σε ομάδες για την επίτευξη ενός κοινού σκοπού
- να γνωρίσουν το δάσος ως ένα από τα φυσικά οικοσυστήματα του τόπου μας και να ευαισθητοποιηθούν σχετικά με τους κινδύνους που αντιμετωπίζει.

Υλικά

- Πλαστικοποιημένο ταμπλό με αναπαράσταση ενός δάσους (διπλό Α3)
- 10 κάρτες με αινίγματα
- 10 κάρτες με ζώα του δάσους (απάντηση στα αινίγματα)
- 8 κάρτες με ζώα του δάσους (με το όνομα του ζώου γραμμένο.)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διοπλατ. Έκτακτ. 1.2 Επ.χ. Πρωτ.: Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ
2007-2013

Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

Δραστηριότητες

Ως εισαγωγική δραστηριότητα προτείνουμε την προβολή ενός βίντεο:

<http://www.youtube.com/watch?v=8hb1gQ8wNUY>

ή και κάποιου άλλου που θα επιλεγεί από τον/την εκπαιδευτικό, μέσα από το οποίο τα παιδιά θα μεταφερθούν νοερά στο δάσος (οι ήχοι και η μουσική βοηθάνε ιδιαίτερα σ' αυτό). Όταν τελειώσει η προβολή μπορεί ν' ανοίξει μια συζήτηση για τις εμπειρίες των παιδιών σε σχέση με το δάσος και τι μπορούμε να συναντήσουμε σ' αυτό.

Στη συνέχεια αναρτούμε στον πίνακα της τάξης το ταμπλό με την εικόνα του δάσους. Ζητάμε από τα παιδιά να το παρατηρήσουν προσεκτικά, να το περιγράψουν και να μιλήσουν για τη δική τους εμπειρία, αν έχουν επισκεφτεί ποτέ ένα δάσος. Αφού συζητήσουμε για το τι συναντάμε σε ένα δάσος (π.χ. βλάστηση κ.ά.), αναμένουμε τα παιδιά να αναφέρουν και κάποια ζώα. Σε περίπτωση που τα παιδιά δεν τα σκεφτούν από μόνα τους, μπορούμε να τα ρωτήσουμε αν υπάρχει ζωή σε ένα δάσος ή ποια ζώα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διάσπαση, Έκδοση 1.2 Ειδική Πρόσφ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσαν

συναντάει κανείς εκεί. Η συζήτηση μπορεί να οδηγήσει σε ιδεοθύελλα και έτσι να καταγράψουμε τις ιδέες των παιδιών στον πίνακα ή σε χαρτί του μέτρου.

Ακολουθεί ένα παιχνίδι με κάρτες (τα παιδιά δουλεύουν σε ομάδες). Μοιράζουμε σε κάθε ομάδα ίσο αριθμό από κάρτες με διαφορετικά αινίγματα. Οι 10 φιγούρες ζώων που αντιστοιχούν στις κάρτες αινιμάτων⁶ μοιράζονται εξίσου στις ομάδες. (Οι φιγούρες θα έχουν κοπεί περιμετρικά από τον/την εκπαιδευτικό πριν από την έναρξη του παιχνιδιού). Να σημειωθεί ότι η κάθε ομάδα δεν πρέπει να έχει τις φιγούρες που αντιστοιχούν στις κάρτες αινιμάτων της. Μεταξύ των μελών της ομάδας υπάρχει κατανομή ρόλων από τον/τη δάσκαλο/α αναφορικά με τα άτομα που θα αναλάβουν να διαβάσουν κάθε φορά το αίνιγμα. Αφού ολοκληρωθεί η παραπάνω διαδικασία, ένα μέλος από κάθε ομάδα διαβάζει ένα αίνιγμα στα υπόλοιπα μέλη της ομάδας του, τα οποία προσπαθούν να μαντέψουν τη λύση του. Μόλις δοθεί η

⁶ Οι απαντήσεις στα αινίγματα, με τη σειρά που είναι στις κάρτες των αινιμάτων στο υλικό, είναι οι εξής: αλεπού, λύκος, σκαντζόχοιρος, χελώνα, λαγός, αρκούδα, κουκουβάγια, νυχτερίδα, αράχνη, αετός.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διαπαι

Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ

2007-2013

Ευρωπαϊκή Ένωση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

λύση (π.χ. η χελώνα), το παιδί που απάντησε σωστά ζητά από τις άλλες ομάδες να του δώσουν τη φιγούρα του ζώου που βρήκε (π.χ. της χελώνας), ώστε να την τοποθετήσει στο ταμπλό με βέλκρο ή με χαρτοταινία.

Εναλλακτικά, ο/η εκπαιδευτικός έχει τοποθετήσει όλες τις φιγούρες των ζώων μέσα σε ένα κουτί. Κάθε φορά που μαντεύει κάποια ομάδα τη λύση του αινίγματος παίρνει το παιδί που μάντεψε σωστά την αντίστοιχη φιγούρα για να την τοποθετήσει στο ταμπλό κατά τον ίδιο τρόπο. Η διαδικασία αυτή ακολουθείται από όλες τις ομάδες διαδοχικά μέχρι να βρεθεί η λύση όλων των αινιγμάτων και να συμπληρωθεί το ταμπλό με τα ζώα του δάσους. Σε περίπτωση που κάποια ομάδα δυσκολεύεται στην εύρεση της λύσης του αινίγματος οι άλλες ομάδες μπορούν να τη βοηθήσουν. Ωστόσο, αν καμιά ομάδα δεν μπορεί να ανακαλύψει τη λύση σε κάποιο αίνιγμα, ο/η εκπαιδευτικός αναλαμβάνει να δώσει επιπλέον πληροφορίες αναφορικά με το συγκεκριμένο αίνιγμα προκειμένου να διευκολύνει τα παιδιά. Τέλος, αν ο/η εκπαιδευτικός διαπιστώσει ότι οι ομάδες των παιδιών δυσκολεύονται παρά την όποια

επιπρόσθετη βοήθεια από τον ίδιο/ την ίδια, έχει τη δυνατότητα να κολλήσει με βέλκρο ή χαρτοταινία σε τυχαία σειρά τις φιγούρες των ζώων στον πίνακα, ώστε να προϋδεάσει τα παιδιά για τη λύση του αινίγματος.

Εναλλακτικά

Ξεκολλάμε τις φιγούρες των ζώων από το ταμπλό. Τα παιδιά παραμένουν χωρισμένα σε ομάδες. Τοποθετούμε τις υπόλοιπες 8 φιγούρες από το υλικό μας σε ένα κουτί, στο οποίο θα έχουμε δημιουργήσει μια σχισμή, ώστε να χωράει μέσα το χέρι ενός παιδιού για να πάρει μία φιγούρα. Το κουτί είναι τοποθετημένο σε ένα σημείο μακριά από τις ομάδες, ώστε να μην υπάρχει οπτική επαφή. Ένα μέλος από κάθε ομάδα σηκώνεται εναλλάξ από τη θέση του και τραβάει μία φιγούρα από το κουτί. Αφού παρατηρήσει τη φιγούρα για λίγη ώρα, την τοποθετεί κάτω από το κουτί, ώστε να μην τη δουν τα υπόλοιπα παιδιά. Τότε, επιστρέφει στη θέση του και προσπαθεί να περιγράψει τη φιγούρα στα μέλη της ομάδας του σε μορφή αινίγματος. Αν τα μέλη της ομάδας του βρουν τη λύση του αινίγματος, τότε κάποιος

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διοίκηση

Επένδυση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επιστασιακός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ

2007-2013

Επένδυση στην ανάπτυξη

Επιστασιακός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

άλλο μέλος της ομάδας σηκώνεται για να κολλήσει την αντίστοιχη φιγούρα στο ταμπλό. Σε περίπτωση που υπάρχει δυσκολία στην εύρεση της απάντησης, μπορούν να ζητήσουν βοήθεια από τις άλλες ομάδες. Το παιχνίδι τελειώνει με τη συμπλήρωση του ταμπλό με όσο το δυνατόν περισσότερες φιγούρες.

Συμπληρωματικές δραστηριότητες

A

Με αφορμή την ενασχόληση με το δάσος και τα ζώα που ζουν σε αυτό, θα μπορούσαμε να κάνουμε μια βιωματική δραστηριότητα όπως είναι η δραματοποίηση. Μια ιδέα θα ήταν να προχωρήσουμε στη δραματοποίηση ενός δάσους με τα ζώα τα οποία κατοικούν σε αυτό. Η δραματοποίηση μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε στην τάξη – όπου θα έχουμε διαμορφώσει πρώτα κατάλληλα το χώρο για μια τέτοιου είδους δραστηριότητα – είτε στην αυλή του σχολείου. Μπορούμε να ζητήσουμε από τα παιδιά να τοποθετηθούν με τυχαίο τρόπο μέσα στο χώρο και να αναπαραστήσουν τα δέντρα. Κάποια άλλα παιδιά μπορούν

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διάρθρωση Εκπαίδευσης
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ
2007-2013

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

να παίξουν το ρόλο των ζώων τα οποία μπορούν να κινούνται ελεύθερα στο χώρο, γύρω από τα δέντρα υιοθετώντας χαρακτηριστικές κινήσεις των ζώων είτε να είναι στατικά. Προκειμένου να καταστεί περισσότερο ζωντανή και παραστατική η αναπαράσταση των παιδιών μπορεί να συνοδευτεί από μουσική που να περιλαμβάνει φυσικούς ήχους (π.χ. θρόισμα δέντρων, ήχοι καιρικών φαινομένων, ήχοι ζώων). Στην περίπτωση που η μουσική δεν περιλαμβάνει ήχους ζώων τα παιδιά θα μπορούσαν να παράγουν τους ήχους μόνα τους (π.χ. κουάξ-κουάξ). Η μουσική θα δώσει το ερέθισμα στα παιδιά για να κάνουν κινήσεις χρησιμοποιώντας το σώμα τους με ποικίλους τρόπους εμπλουτίζοντας έτσι την αναπαράστασή τους (περπάτημα στα τέσσερα, άλματα όπως ο λαγός, αργό περπάτημα χελώνας, κούνημα χεριών όπως τα φτερά). Τέλος, για την πραγματοποίηση της δραστηριότητας θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε πρόχειρα μέσα που υπάρχουν στην τάξη, όπως η έδρα η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως κουφάλα δέντρου, κάποια γωνιά στο θρανίο που μπορεί να χρησιμεύσει για την αναπαράσταση

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διοπλακία Έκταξη 1.2 ΕΠ.Χ.Προγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

της φωλιάς ενός πουλιού ή μπορούμε ακόμη να τυλίξουμε κάποια παιδιά με χαρτόνι το οποίο θα χρησιμεύσει ως κορμός δέντρου.

Εκτός από τα αινίγματα με ζώα μπορεί ο/η εκπαιδευτικός να μοιράσει στα παιδιά και άλλου είδους αινίγματα, όπως αινίγματα σχετικά με φρούτα ή φυτά. Πιο συγκεκριμένα, μπορούν να δοθούν τα αινίγματα:

- *Πράσινος πύργος, κόκκινα παράθυρα, μαύροι καλόγεροι κατοικούνε μέσα. Τι είναι; (καρπούζι)*
- *Βούλες κόκκινες μελάι, που έχουν φύλλα και κοτσάνι. Τι είναι; (τα κεράσια)*
- *Χίλιοι μύριοι καλόγεροι σ' ένα ράσο τυλιγμένοι. Τι είναι; (το ρόδι)*
- *Ψηλός ψηλός καλόγερος, κουδούνια φορτωμένος. Τι είναι; (το κυπαρίσσι).*
- *Η τη συναντάς σε πιάτο ή σε μάγουλο δροσάτο. Τι είναι; (η ελιά).*

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διαποικιλία

Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΣΠΑ

2007-2013

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

B

Η λύση του αινίγματος που βρίσκεται μέσα στις παρενθέσεις δε δίνεται στα παιδιά. Αφού προσπαθήσουν να μαντέψουν προφορικά τις λύσεις των αινιγμάτων, ζητάμε από τα παιδιά να δημιουργήσουν δικά τους αινίγματα. Τα παιδιά είναι χωρισμένα σε ομάδες. Η κάθε ομάδα μπορεί να διαλέξει ένα κοινό θέμα (π.χ. φρούτα) και να παράγει αινίγματα σχετικά με τη θεματική της. Η λύση του αινίγματος μπορεί αντί να γραφεί ως λέξη/λέξεις να αναπαρασταθεί με εικαστικό τρόπο. Έτσι, για παράδειγμα, στο αίνιγμα για το καρπούζι μπορεί η ομάδα που έχει διαλέξει τα φρούτα να ζωγραφίσει ένα καρπούζι.

Να σημειωθεί ότι σε περίπτωση που κάποια ομάδα επιλέξει ως θέμα αφηρημένες έννοιες, όπως αξίες, που δεν είναι εύκολο να αναπαρασταθούν εικαστικά, τότε μπορεί να γράψει με γράμματα τη λύση του αινίγματος.

Αφού καταγραφούν τα αινίγματα και οι λύσεις τους, η κάθε ομάδα δημιουργεί ένα βιβλίο με αινίγματα. Ειδικότερα, το κάθε αίνιγμα μπορεί να γραφεί σε ξεχωριστό φύλλο Α4 και η λύση του αινίγματος να

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διάσπαση Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ακολουθεί στην πίσω σελίδα. Μόλις όλες οι ομάδες ολοκληρώσουν τη διαδικασία συγγραφής του βιβλίου με τα αινίγματα, μπορούν να παρουσιάσουν το τελικό αποτέλεσμα στις άλλες ομάδες, οι οποίες προσπαθούν να μαντέψουν τη λύση των αινιγμάτων. Σε περίπτωση που οι άλλες ομάδες δυσκολεύονται να βρουν τη λύση, η ομάδα που παρουσιάζει μπορεί να αποκαλύψει τη ζωγραφιά του αντικειμένου που αποτελεί τη λύση του αινίγματος. Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να υλοποιηθεί ατομικά και στο τέλος με όλα τα αινίγματα τα παιδιά συνθέτουν το βιβλίο της τάξης.

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μέτρο 1.1 Διοίκηση Έκπαιξη 1.2 Επχ. Προγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μέτρο 1.1 Διοίκηση Έκπαιξη 1.2 Επχ. Προγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ

2007-2013

Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

Θα βρεθούμε στις οκτώ...

Συνδέεται με:

ΓΛΩΣΣΑ

- Ενότητα 2: Με το «σεις» και με το «σας»
- Ενότητα 14: Με προσκαλούν και προσκαλώ

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

- Κεφάλαιο 32: Μετρώ το χρόνο που πέρασε
- Κεφάλαιο 33: Γνωρίζω καλύτερα τις μονάδες μέτρησης χρόνου
- Κεφάλαιο 47: Διαβάζω το ρολόι: Η ώρα «ακριβώς»
- Κεφάλαιο 48: Διαβάζω το ρολόι: Η ώρα «και μισή»

ΜΕΛΕΤΗ

- Ενότητα 4: Ο χρόνος
- Ενότητα 20: Ας γιορτάσουμε

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διοίκηση

Επένδυση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ

2007-2013

Ευρωπαϊκή Ένωση

Επένδυση

Στόχοι

Δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά:

- να δημιουργήσουν δικές τους προσκλήσεις (με επίσημο και ανεπίσημο ύφος)
- να εμπεδώσουν τα βασικά στοιχεία που θα πρέπει να περιέχει μια πρόσκληση (ημερομηνία, ώρα, τόπος)
- να εξασκηθούν στη γραφή της ημερομηνίας και της ώρας
- να εξοικειωθούν με τη σειρά των ημερών της εβδομάδας και των μηνών του χρόνου
- να εξοικειωθούν με τη χρονική διάρκεια της εβδομάδας, του μήνα και του χρόνου
- να εξοικειωθούν με τη χρήση του ημερολόγιου και του ρολογιού και να διακρίνουν τη διαφορετική τους χρήση.

Υλικά

- μπαλόνια
- καπελάκια για πάρτι

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΟΤΗΤΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διορθωτ. Έκτακτ. 1.2 Επ.χ. Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τρασανί

- διαφορετικού τύπου προσκλήσεις
- φύλλα Α3 πλαστικοποιημένα για πρόσκληση γενεθλίων και για πρόσκληση σε θεατρική παράσταση
- καρτελάκια με εκφράσεις πρόσκλησης
- καρτελάκια με τις ημέρες τις εβδομάδας και με την ώρα
- χαρτί για τη γραφή πρόσκλησης γενεθλίων και θεατρικής παράστασης
- φάκελοι

Δραστηριότητες

Ο/η εκπαιδευτικός φέρνει στην τάξη πολύχρωμα μπαλόνια, ζητάει από τα παιδιά να επιλέξουν ένα και συζητάν για τις περιστάσεις στις οποίες χρησιμοποιούμε μπαλόνια. Έτσι καταλήγουμε ότι τα μπαλόνια τα χρησιμοποιούμε σε γιορτές και ιδίως παιδικές αλλά και κάποιες φορές σε γάμους (συνήθως λεύκα μπαλόνια). Στη συνέχεια επεκτείνουμε τη συζήτηση στο πώς

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διαπολυ. Έκπαίδ. 1.2 Ειδική Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τρασανώ

ΕΣΠΑ
2007-2013

Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

ενημερωνόμαστε για ένα πάρτι και προκύπτει η ανάγκη ύπαρξης κάποιας πρόσκλησης. Μοιράζουμε στις ομάδες των παιδιών διαφορετικού τύπου προσκλήσεις (γενεθλίων, θεατρικής παράστασης, σχολικής παράστασης, γάμου, βάφτισης κλπ) για να τις παρατηρήσουν. Οι προσκλήσεις μπορεί να είναι αυθεντικές τις οποίες θα φέρει ο/η εκπαιδευτικός στην τάξη ή εκτυπωμένες από το αρχείο «Παραδείγματα προσκλήσεων».

Έπειτα το παιδί που θα έχει οριστεί ως γραμματέας της κάθε ομάδας τις παρουσιάζει στην τάξη, τις περιγράφει και τα παιδιά εκφράζουν τις απόψεις τους σχετικά με το τι κοινό έχουν. Καταλήγουμε στο ότι όλες είναι προσκλήσεις και στα βασικά στοιχεία που πρέπει να έχει μια πρόσκληση: ημερομηνία, ώρα, τόπο και γεγονός.

Παίζουμε «Ποιος γιορτάζει σήμερα»; Μοιράζουμε στα παιδιά καπελάκια για πάρτι γενεθλίων και κολλάμε στην πόρτα ένα μεγάλο «Χρόνια Πολλά», το οποίο μπορούμε να το ζωγραφίσουν τα παιδιά σε χαρτί του μέτρου. Βάζουμε να ακούσουν το τραγούδι «Να ζήσεις... και χρόνια πολλά». Αν κάποιο παιδί έχει γενέθλια εκείνη τη μέρα λέμε

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΟΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Μέτρο 1.1 Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τρασανά

το όνομά του. Αν όχι ένα παιδί βάζει το καπελάκι (είναι αυτό που γιορτάζει) και το οποίο αποφασίζει τι θα γράψει στην πρόσκλησή του, μπροστά στην υπόλοιπη τάξη. Χρησιμοποιούμε το πλαίσιο Α3, τα καρτελάκια με τις φράσεις και τις ώρες.

Η ίδια δραστηριότητα μπορεί να επαναληφθεί για να γραφτεί μια πρόσκληση για θεατρική παράσταση, χρησιμοποιώντας το αντίστοιχο πλαίσιο Α3 και τα καρτελάκια με τις φράσεις και τις ώρες.

Αφήνουμε αναρτημένα τα δύο πλαίσια με τις προσκλήσεις που έφτιαξαν τα παιδιά και ζητάμε να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές. Σχολιάζουμε το διαφορετικό ύφος που έχουν οι δύο προσκλήσεις: η μία φιλικό, η άλλη επίσημο.

Στη συνέχεια τα παιδιά δουλεύουν ατομικά επιλέγοντας μια πρόσκληση που θέλουν να γράψουν, να εικονογραφήσουν και να παρουσιάσουν. Τα παιδιά μπορούν να φτιάξουν τις προσκλήσεις τους χρησιμοποιώντας χαρτόνι κανσόν ή χαρτόκουτο και να τις

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διάφορα Έκτακτα Έργα Πρωτ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ
2007-2013

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

διακοσμήσουν με διάφορα υλικά και τεχνικές (π.χ. κολλάζ με διάφορα υλικά).

Επεκτάσεις

A

Με αφορμή τη δημιουργία προσκλήσεων καλούμε τα παιδιά να τις βάλουν σε φάκελο (για να καλέσουν με αυτό τον τρόπο ένα συμμαθητή ή συμμαθήτριά του) και να γράψουν τα στοιχεία αποστολέα και παραλήπτη. Έτσι τα παιδιά μαθαίνουν τον τρόπο που γράφουμε τα στοιχεία σε ένα φάκελο. Αφήνουμε στην άκρη της τάξης ένα κουτί, το οποίο λειτουργεί σαν ταχυδρομική θυρίδα. Τα παιδιά θα αφήσουν εκεί τις προσκλήσεις τους και οι συμμαθητές και συμμαθήτριά τους θα τις πάρουν από εκεί. Εναλλακτικά ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να λειτουργήσει σαν ταχυδρόμος που θα μοιράσει τις προσκλήσεις στα παιδιά.

B

Οι δραστηριότητες που αφορούν στη δημιουργία προσκλήσεων συνδέονται με τα μαθηματικά, καθώς τα παιδιά εξασκούνται στην αναγνώριση και γραφή της ώρας

με ψηφιακή και με αναλογική ώρα. Γι' αυτό το λόγο υπάρχει στο υλικό αναλογικό ρολογάκι με δείχτες που εύκολα μπορούν να κατασκευάσουν τα παιδιά μ' ένα διπλόκαρφο, να το τοποθετήσουν κάτω από κάθε πρόσκληση και να βάλουν τους δείκτες στην ώρα που αναφέρουν στην πρόσκληση. Επίσης στο υλικό θα βρείτε και καρτέλες με παραδείγματα ψηφιακής ώρας όπου μπορούν να αντιστοιχίζουν τα παιδιά τις ώρες που μπορούμε να πούμε και με τον ίδιο αριθμό (π.χ. 1.00-13:00, 1.30-13:30, κτλ). Δίνουμε μεγαλύτερη έμφαση στην ώρα «ακριβώς» και «και μισή».

Γ

Στο πλαίσιο της ενασχόλησης με τις προσκλήσεις μπορούμε να υπενθυμίσουμε τη σειρά των ημερών της εβδομάδας και να πραγματοποιήσουμε σχετικές δραστηριότητες⁷. Επίσης προτείνεται και η χρήση

---

⁷ Τέτοιες περιγράφονται στο υλικό της Α' Δημοτικού: «Ο χρόνος με τα παιδιά του».

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μέτρο 1.1 Διοπλακία Έκτακτο 1.2 Επ.χ. Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013

Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

ημερολογίων τοίχου για τον κάθε μήνα⁸. Οι καρτέλες αυτές μπορούν να αναρτώνται κάθε μήνα και να σημειώνονται πάνω η ημέρα των γενεθλίων του κάθε παιδιού ή κάποιο άλλο σημαντικό γεγονός της τάξης (π.χ. μια εκδρομή). Τα παιδιά μπορούν να προβαίνουν σε συγκρίσεις όπως «Ποιος είναι πιο μεγάλος;», «Πόσο πιο μεγάλος είναι;» κτλ⁹.

---

⁸ Βλ. υλικό της Α΄ Δημοτικού: «Ο χρόνος με τα παιδιά του».

⁹ Βλ. υλικό της Β΄ Δημοτικού «Ωρα»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΟΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διοπλα, Έκταση 1.2 Επχ. Πρωγ., Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

Με άλλα μαλλιά, με άλλα γυαλιά και χαμόγελα πολλά...

Συνδέεται με:

ΓΛΩΣΣΑ

- Ενότητα 9: «Που λες, είδα...»
- Ενότητα 12: Ποπό! Κόσμος που περνά!
- Ενότητα 16: Νιώθω

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

- Ενότητα Β3: Πρόσωπα που μιλούν

Στόχοι

Δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά:

- να εξοικειωθούν με την περιγραφή προσώπου
- να παράγουν προφορικό περιγραφικό λόγο
- να παράγουν γραπτό λόγο σχηματίζοντας απλές προτάσεις που ακολουθούν τη δομή Y-P-A

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΟΤΗΤΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διοπλα Εξέταση 1.2 Επχ Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

- να εξασκηθούν στο σχηματισμό επιθέτων στα τρία γένη
- να χρησιμοποιούν το συγκριτικό βαθμό των επιθέτων μέσα σε προτάσεις
- να εξοικειωθούν στο σχηματισμό αντιθέτων
- να μάθουν τα διαφορετικά χαρακτηριστικά του προσώπου και τα μέρη του ανθρώπινου σώματος
- να κάνουν κατάλληλες ερωτήσεις για να ανακαλύψουν ποια είναι τα χαρακτηριστικά ενός προσώπου
- να εκφράζουν λεκτικά τα συναισθήματα
- να έρθουν σε επαφή με προσωπογραφίες, να τις περιγράψουν και να τις συγκρίνουν
- να ζωγραφίσουν πρόσωπα, αποδίδοντας σε αυτά εκφράσεις.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διπλότυπα

Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μέτρο 1.1 Διπλότυπα

Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ

2007-2013

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

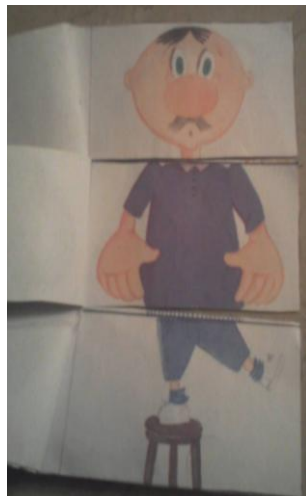
Ας φτιάξουμε φιγούρες!

Υλικά

- καρτέλες για το παιχνίδι με την περιγραφή προσώπου
- χαρτί Α4
- διπλόκαρφα

Δραστηριότητες

Η εξοικείωση των παιδιών με περιγραφικά (προφορικά και γραπτά) κείμενα μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση των εναλλασσόμενων φιγούρων.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διάσπα

Επένδυση 1.2 Επένδ. Προγ.

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ

2007-2013

Επένδυση στην ανάπτυξη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Ο/η εκπαιδευτικός εκτυπώνει σε χαρτί Α3 φιγούρες που θα βρει στο υλικό και τις φτιάχνει βιβλίο με τρία μέρη (όπως στις εικόνες), τις φέρνει στην τάξη και καλεί τα παιδιά να σχολιάσουν τι συμβαίνει σε κάθε εναλλαγή. Έπειτα ζητάει από τα παιδιά να περιγράψουν αναλυτικά τη φιγούρα που προκύπτει κάθε φορά χρησιμοποιώντας και τα κατάλληλα επίθετα. Με την περιγραφή εξωτερικών χαρακτηριστικών αλλά και πιθανών συναισθημάτων τα παιδιά ασκούνται τόσο στην περιγραφή όσο και στην σύγκριση.

Στη συνέχεια τα παιδιά θα δουλέψουν σε ομάδες για να κατασκευάσουν σε Α4 τις δικές τους φιγούρες, για αυτό δίνουμε σαφείς οδηγίες για την κατασκευή τους. Τα παιδιά μπορούν να ζωγραφίσουν τις δικές τους φιγούρες ή να χρησιμοποιήσουν τις φιγούρες του υλικού που εμείς θα τους δώσουμε. Στη συνέχεια κόβουμε και τοποθετούμε σε χαρτί Α4 τις επιλεγμένες φιγούρες και τις πλαστικοποιούμε, δημιουργώντας καρτέλες για κάθε μία φιγούρα. Έπειτα, τοποθετούμε τη μία καρτέλα πίσω από την άλλη και προκύπτει ένα μικρό βιβλιαράκι. Φροντίζουμε να έχουμε αφήσει ένα μικρό χώρο από την

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διαποικιλία Γλωσσών Έκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τσιτσίκου

αριστερή μεριά κάθε καρτέλας, για να τρυπήσουμε με έναν διακορευτή. Αφού κάνουμε τις τρύπες, (την καθεμιά από αυτές στο ύψος του κεφαλιού, του σώματος και των ποδιών) τοποθετούμε από ένα διπλόκαρφο στην κάθε τρύπα. Τέλος, σε κάθε φιγούρα, κόβουμε το κεφάλι, το σώμα και τα πόδια οριζόντια, ώστε η κάθε φιγούρα να είναι χωρισμένη σε τρία μέρη. Έτσι τα παιδιά θα μπορούν γυρίζοντας το καθένα από τα τρία μέρη του σώματος της φιγούρας, να δημιουργούν ξεχωριστούς χαρακτήρες.

Όταν η κάθε ομάδα έχει την εναλλασσόμενη φιγούρα της μπορεί να δώσει όνομα στην αρχική φιγούρα ή ονόματα για την φιγούρα που θα προκύπτει σε κάθε εναλλαγή. Η ύπαρξη πολλών ονομάτων μπορεί να συνδεθεί με τη διδασκαλία του κεφαλαίου γράμματος αλλά και με την αλφαβητική σειρά του συνόλου των ονομάτων που θα χρησιμοποιήσει η κάθε ομάδα.

Επιπλέον η κάθε ομάδα μπορεί να γράψει ένα μικρό περιγραφικό κείμενο και να ανταλλάξουν οι ομάδες κείμενα και φιγούρες επιχειρώντας να μαντέψουν ποια φιγούρα είναι αυτή που περιγράφεται κάθε φορά.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΟΦΑΝΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Μέτρο 1.1 Διοπλακία - Δεκάδα 1.2 Ειδική Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

Συμπληρωματικά τα παιδιά θα μπορούσαν να επιλέξουν μια φιγούρα και να μιμηθούν τη στάση και την έκφραση, χρησιμοποιώντας χαρτί γκοφρέ για τη κατασκευή γραβατών, καπέλων, πολύχρωμων ρούχων κλπ ώστε να αποδώσουν πιο πιστά τη φιγούρα τους. Θα μπορούσε η συγκεκριμένη δραστηριότητα να πραγματοποιηθεί είτε με τη μορφή μιας παγωμένης εικόνας κάθε φορά ή ως ταμπλό βιβιάν.

Τα πρόσωπα αλλιώς...

Υλικά

- δύο πλαίσια Α3 με κεφάλια
- εικόνες με αντικείμενα–χαρακτηριστικά προσώπου
- καρτέλες με ονομασίες των χαρακτηριστικών του προσώπου (να αναπαραχθούν δύο φορές)
- καρτελάκια με επίθετα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διάσπαση Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

Δραστηριότητες

A

Ως εισαγωγή για τα χαρακτηριστικά προσώπου οργανώνουμε στην τάξη κάποια παιχνίδια όπως:

- «Παίζουμε τυφλόμυγα;»: Δένουμε τα μάτια ενός παιδιού με μαντίλι, ενώ τα υπόλοιπα παιδιά έχουν σχηματίσει έναν κύκλο γύρω του. Το παιδί διαλέγει στην τύχη ένα άλλο παιδί και προσπαθεί να μαντέψει ποιο είναι. Αφού βρει ποιο παιδί είναι, του ζητάμε να πει πώς το κατάλαβε (π.χ. επειδή έχει σγουρά μαλλιά). Η διαδικασία επαναλαμβάνεται για όσα παιδιά επιθυμούν.

- «Μάντεψε ποιος»: Έχουμε γράψει τα ονόματα των παιδιών σε καρτελάκια, τα οποία έχουμε τοποθετήσει σε ένα κουτί. Κάθε παιδί διαλέγει στην τύχη ένα καρτελάκι, χωρίς να ανακοινώσει το όνομα στα άλλα παιδιά. Περιγράφει το παιδί, του οποίου το όνομα γράφει το καρτελάκι και τα υπόλοιπα παιδιά προσπαθούν να βρουν ποιο παιδί είναι.

Με αφορμή τα παιχνίδια συζητάμε για τα χαρακτηριστικά που μπορεί να διαφοροποιούν τον έναν

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διοίκηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ

2007-2013

Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

άνθρωπο από τον άλλο. Στη συνέχεια δείχνουμε τις καρτέλες-χαρακτηριστικά προσώπου μπερδεμένες στα παιδιά. Έχουμε 7 σακουλάκια, έξω από τα οποία έχουμε καρφιστώσει καρτελάκια με τις ονομασίες των κατηγοριών: μύτη, μάτια, στόμα, φρύδια, γυαλιά, μουστάκι, μαλλιά. Ζητάμε από το κάθε παιδί να σηκώνεται, να διαλέγει μια καρτέλα από τα χαρακτηριστικά του προσώπου και να την τοποθετεί στο σωστό σακουλάκι. Αφού κατηγοριοποιήσουμε τα διαφορετικά χαρακτηριστικά και τα έχουμε τοποθετήσει σε επτά διαφορετικά σακουλάκια, δείχνουμε στα παιδιά τα περιγράμματα προσώπου σε μέγεθος Α3, τα οποία έχουμε πλαστικοποιήσει και τα στερεώνουμε στον πίνακα. Ζητάμε από τα παιδιά διαδοχικά να σηκώνονται στον πίνακα, να διαλέγουν μια καρτέλα - χαρακτηριστικό από τα σακουλάκια και να την τοποθετούν πάνω στα περιγράμματα. Αφού ολοκληρωθούν τα δύο πρόσωπα ζητάμε από τα παιδιά να ονομάσουν τους ήρωες και να τους περιγράψουν. Στη συνέχεια ένα-ένα τα παιδιά σηκώνονται στον πίνακα, αλλάζουν κάποιον από τα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΟΤΗΤΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διοπλακία Έκταξη 1.2 Ειδική Πρόγν. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τρασανί

ΕΣΠΑ
2007-2013

χαρακτηριστικά στα πρόσωπα-ήρωες που έχουμε φτιάξει και τα υπόλοιπα παιδιά πρέπει να βρουν ποιο χαρακτηριστικό άλλαξε και να περιγράψουν από την αρχή το πρόσωπο.

B

Χωρίζουμε τα παιδιά σε δύο ομάδες. Μοιράζουμε στην κάθε ομάδα μία καρτέλα από κάθε κατηγορία χαρακτηριστικών που έχουμε δημιουργήσει προηγουμένως. Η πρώτη ομάδα φτιάχνει το δικό της πρόσωπο επιλέγοντας όποιες καρτέλες θέλει από αυτές που έχει μπροστά της. Αφού η πρώτη ομάδα ολοκληρώσει το πρόσωπο, η δεύτερη ομάδα κάνει ερωτήσεις στην πρώτη για να ανακαλύψει πώς είναι φτιαγμένο το πρόσωπο της πρώτης ομάδας και να μπορέσει να φτιάξει το δικό της με τα ίδια χαρακτηριστικά. Οι ερωτήσεις που θα κάνει πρέπει να έχουν για απάντηση μόνο τις λέξεις «ναι» και «όχι». Για παράδειγμα «Έχει καστανά μαλλιά; Φοράει γυαλιά; Έχει μεγάλη μύτη;» κ.ά. Ανάλογα με τις απαντήσεις που παίρνουν, τα μέλη της δεύτερης ομάδας επιλέγουν τις κατάλληλες καρτέλες. Στο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διάρθρωση Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τρασανί

τέλος, οι δύο ομάδες αποκαλύπτουν τα πρόσωπα που έχουν φτιάξει. Έτσι τα παιδιά καλούνται να συγκρίνουν τα δύο πρόσωπα και να συμπεράνουν ότι μολονότι έχουν ακριβώς τα ίδια χαρακτηριστικά είναι δύο διαφορετικά πρόσωπα.

ή

Τα παιδιά είναι χωρισμένα σε δύο ομάδες. Η μία ομάδα βλέπει τα χαρακτηριστικά που υπάρχουν στα σακουλάκια που έχουμε δημιουργήσει, επιλέγει ποια θέλει να χρησιμοποιήσει και τα σημειώνει σε ένα χαρτί. Έπειτα η πρώτη ομάδα πρέπει να καθοδηγήσει τη δεύτερη ομάδα ώστε να φτιάξει ένα πρόσωπο σύμφωνα με αυτά τα χαρακτηριστικά που επέλεξαν στην αρχή. Με μορφή σκυταλοδρομίας, ένα μέλος από την πρώτη ομάδα αρχίζει να περιγράφει το πρόσωπο στο αντίστοιχο μέλος της δεύτερης ομάδας που πρέπει να καταλάβει ποιο είναι το σωστό χαρακτηριστικό, να το επιλέξει και να το βάλει στο πρόσωπο. Αν το κάνει επιτυχημένα, τότε τη σκυτάλη παίρνει η επόμενη ομάδα παιδιών και συνεχίζεται η διαδικασία μέχρι να ολοκληρωθεί το πρόσωπο. Μόλις

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Μέτρο 1.1 Διαπολυ-Εθνικά Έκπαιδη και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ολοκληρωθεί το πρόσωπο οι δύο ομάδες ανταλλάσσουν ρόλους και η διαδικασία ξεκινά από την αρχή.

Γ

Παρουσιάζουμε στην τάξη πέντε κουτιά. Στο ένα γράφει απ' έξω «ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ». Τα υπόλοιπα τέσσερα αφορούν τα επίθετα και, συγκεκριμένα, καθένα αφορά ένα γένος: αρσενικό, θηλυκό, ουδέτερο και ουδέτερο-πληθυντικός. Έχουμε τα καρτελάκια με τις ονομασίες μπερδεμένα και κάθε παιδί σηκώνεται, διαλέγει ένα καρτελάκι και το τοποθετεί στο σωστό κουτί. Αφού έχει γίνει η κατηγοριοποίηση, χωρίζουμε τα παιδιά σε δύο ομάδες. Οι ομάδες εργάζονται αυτοτελώς. Κάθε παιδί σηκώνεται, διαλέγει ένα καρτελάκι από τα ουσιαστικά και ένα από τα επίθετα, από το κατάλληλο γένος. Πηγαίνει το ζεύγος επιθέτου – ουσιαστικού στην ομάδα του και τα υπόλοιπα παιδιά της ομάδας ζωγραφίζουν το χαρακτηριστικό. Η ζωγραφιά συμπληρώνεται με τα ζευγάρια επιθέτων – ουσιαστικών που φέρνει κάθε παιδί στην ομάδα του. Στο τέλος οι δύο ομάδες δείχνουν τις

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μέτρο 1.1 Διάσπα

Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΟΣΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μέτρο 1.1 Διάσπα

Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ

2007-2013

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ζωγραφιές τους η μία στην άλλη και αποφασίζουν ποιο είναι το πιο αστείο πρόσωπο. Η διαδικασία επαναλαμβάνεται και τα αστεία πρόσωπα τοποθετούνται σε μια γωνιά της τάξης.

Νιώθω...

Υλικά

- ζάρι των συναισθημάτων
- πίνακας συναισθημάτων
- καρτέλες συναισθημάτων

Δραστηριότητες

A

Βάζουμε στα παιδιά να ακούσουν κάποια μουσικά κομμάτια (τα οποία προτείνονται ενδεικτικά) και ζητάμε να περιγράψουν και να ζωγραφίσουν τα συναισθήματα που η μουσική προκαλεί και να τα παρουσιάζουν στα υπόλοιπα παιδιά.

<http://www.youtube.com/watch?v=1ea90L91eZk>

<http://www.youtube.com/watch?v=nGdFHJXciAQ>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διάπλαση Έκτακτο 1.2 Επένδ. Προγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τρασανή

<http://www.youtube.com/watch?v=l-dYNttdgl0>

<http://www.youtube.com/watch?v=XKxOWvrmiZs>

http://www.youtube.com/watch?v=22ut_pzOWgY

Αφού τα παιδιά μιλήσουν και περιγράψουν τα συναισθήματα τους κάθονται σε κύκλο το ένα δίπλα στο άλλο δείχνουμε το ζάρι των συναισθημάτων και εξηγούμε το παιχνίδι. Κάθε παιδί ρίχνει το ζάρι και πρέπει ανάλογα με το συναίσθημα που του έχει τύχει να μιλήσει για ένα περιστατικό της ζωής του που του προκάλεσε το αντίστοιχο συναίσθημα. Αν κάποιο παιδί δυσκολεύεται ξαναρίχνει το ζάρι. Μετά τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες και καλούνται να ενώσουν τις ιστορίες τους, κάνοντας και όποιες αλλαγές χρειάζεται, ώστε να φτιάξουν μια νέα ιστορία και να την εικονογραφήσουν. Παρουσιάζουν τις ιστορίες στην τάξη.

B

Συζητάμε στην τάξη για το πώς αισθανόμαστε, για παράδειγμα όταν χτυπάμε ή όταν μας ανακοινώνουν ότι θα

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διάσπαρ

Επένδυση στην

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσαν

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επένδυση στην

Επισταμονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσαν

ΕΣΠΑ

2007-2013

Επένδυση στην

Επισταμονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσαν

πάμε εκδρομή, καταλήγοντας στην κατηγοριοποίηση των συναισθημάτων σε θετικά και αρνητικά. Παρουσιάζουμε τον πίνακα με τον διαχωρισμό των συναισθημάτων σε δυο στήλες (θετικά και αρνητικά συναισθήματα) και τον στερεώνουμε σε κάποιο σημείο της τάξης. Δείχνουμε στα παιδιά τα καρτελάκια με τα διαφορετικά συναισθήματα και ζητάμε να τα βάλουν στη σωστή στήλη. Στη συνέχεια ζητάμε από τα παιδιά να επιλέξουν ένα συναίσθημα και να το εκφράσουν με παντομίμα ή χωρίζουμε τα παιδιά σε ομάδες δίνουμε σε κάθε ομάδα ένα συναίσθημα και ζητάμε να το παρουσιάσουν με παντομίμα. Ακόμη μπορούμε να ζητήσουμε από τα παιδιά να βρουν τα αντίθετα συναισθήματα από αυτά που τους δόθηκαν αρχικά και να τα παρουσιάσουν με εναλλαγή (παίζω και γελάω - τρέχω πέφτω και πονώ). Επιπλέον μπορούμε να κατασκευάσουμε το δέντρο των συναισθημάτων και τα παιδιά καλούνται να γράψουν ποιήματα ατομικά ή ομαδικά και να τα κρεμάσουμε στο δέντρο.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διάσπαση Έκτακτη Ύψους Προγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

Επέκταση

Υλικά

- πίνακες με προσωπογραφίες
- πίνακες με κοινωνικά γεγονότα

Δραστηριότητες

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΕΣ

• Δείχνουμε στα παιδιά τους πίνακες με τις προσωπογραφίες και ρωτάμε: «Είναι απλές εικόνες;», «Είναι φωτογραφίες;», «Τι δείχνουν;». Καταλήγουμε στο ότι πρόκειται για πίνακες ζωγραφικής και συγκεκριμένα για προσωπογραφίες. Έπειτα χωρίζουμε τα παιδιά σε δύο ομάδες και τους μοιράζουμε τους πίνακες τυχαία. Οι ομάδες συζητούν και καταλήγουν στο τι μπορεί να αισθάνεται το πρόσωπο του κάθε πίνακα. Ζητάμε να γράψουν λεζάντες για κάθε πίνακα, εκφράζοντας και το συναίσθημα ή την έκφραση προσώπου, συνδυάζοντας επίθετα με ουσιαστικά (π.χ. «Το χαρούμενο κορίτσι»). Στη

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διοπλακία Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ
2007-2013

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

συνέχεια με βάση τη λεζάντα η κάθε ομάδα δημιουργεί την ιστορία του πίνακα και την παρουσιάζει.

- Οι δύο ομάδες συγκρίνουν τους πίνακές τους, συντάσσοντας προτάσεις στις οποίες χρησιμοποιούν το συγκριτικό βαθμό των επιθέτων (π.χ. «Το κορίτσι είναι πιο χαρούμενο από το αγόρι», «Η κυρία με το καπέλο είναι πιο αυστηρή από την κυρία με το γράμμα») και τους κατηγοριοποιούν ανάλογα με τα συναισθήματα που εκφράζουν.

- Το κάθε παιδί διαλέγει έναν πίνακα. Παίρνει το ρόλο του προσώπου της εικόνας και γράφει ένα γράμμα το οποίο υποτίθεται ότι στέλνει το πρόσωπο της εικόνας προς ένα πρόσωπο της επιλογής του, στο οποίο εξηγεί την αιτία των συναισθημάτων του / της.

- Γυρίζουμε τους πίνακες από την ανάποδη πλευρά. Ζητάμε από το κάθε παιδί να διαλέξει έναν πίνακα στην τύχη και, αφού τον παρατηρήσει προσεκτικά, να ζωγραφίσει ένα πρόσωπο που να έχει την ίδια έκφραση. Εναλλακτικά προτείνουμε στα παιδιά να γίνουν τα ίδια

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διάσπαση Εκπαίδευση 1.2 ΕΠ.Χ. Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ζωγράφοι και να φτιάξουν την προσωπογραφία ενός συμμαθητή τους, δίνοντας έναν τίτλο στο έργο τους.

ΑΛΛΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ

- Χωρίζουμε τα παιδιά σε ομάδες. Έπειτα παρουσιάζουμε έναν από τους προτεινόμενους πίνακες. Ζητάμε από τις ομάδες να δώσουν μια πιθανή ερμηνεία στο συγκεκριμένο πίνακα, να φανταστούν πιθανές συζητήσεις και να προβλέψουν σκέψεις και συναισθήματα των απεικονιζόμενων. Στη συνέχεια ζητάμε να αναπαραστήσουν τα παιδιά τον πίνακα με μια παγωμένη εικόνα. Ακουμπάμε κάθε ένα από τα παιδιά και τους ζητάμε να πουν μια σκέψη/συναίσθημα, ως πρωταγωνιστές της ιστορίας. Εναλλακτικά, μπορούμε να ζητήσουμε να δημιουργήσουν τα παιδιά μια παγωμένη εικόνα πριν ή/και μετά από την αναπαράσταση του πίνακα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διορθωτικά Έκτακτα Έργα Προγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

Παρεούλες λέξεων

Συνδέεται με:

ΓΛΩΣΣΑ

- Ενότητα 17: Εφημερίδες! εφημερίδες!
- Ενότητα 18: Ένα βιβλίο που σε ταξιδεύει
- Ενότητα 19: Τα μάθατε τα νέα;
- Ενότητα 20: Ποιος είναι; Τι κάνει;

Στόχοι

Δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά:

- να κατανοήσουν ότι οι λέξεις παράγονται από άλλες λέξεις και να βοηθηθούν στην ορθογραφία
- να μπορούν να σχηματίζουν οικογένειες λέξεων και να τις χωρίζουν ανάλογα με το μέρος το λόγου στο οποίο ανήκουν
- να κατανοούν τη σημασία μιας λέξης εντάσσοντάς την στην αντίστοιχη οικογένεια.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

Μέτρο 1.1 Δασικά Έκτατα 1.2 Ειδική Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τσατσούρη

Υλικά

- Τρεις «χειροποίητοι» εννοιολογικοί χάρτες με οικογένειες λέξεων (δρόμος, φίλος, φύλλο).
- Σύρμα πίπας (από αυτά που καθαρίζουμε τις πίπες)

Είναι σημαντικό από τη Β΄ τάξη τα παιδιά σιγά-σιγά να μπουν στη λογική ότι οι λέξεις δε γράφονται αυθαίρετα η καθεμιά, αλλά ακολουθούν κάποιους ορθογραφικούς κανόνες. Εκτός όμως από τους καταληκτικούς κανόνες που τους διδάσκονται και εξασκούνται συστηματικά να τους εφαρμόζουν στο γραπτό τους λόγο, μέσα από ασκήσεις ορθογραφίας, αντιγραφής και κλίσης, υπάρχουν και μέρη των λέξεων τα οποία γράφονται με κάποιο τρόπο χωρίς να μπορούν να ερμηνεύσουν γιατί, με αποτέλεσμα να απομνημονεύουν διαρκώς λέξεις, διαδικασία επίπονη και αναποτελεσματική συνήθως.

Προτείνουμε λοιπόν έναν παιγνιώδη τρόπο μέσα από τον οποίο τα παιδιά βρίσκοντας μια λέξη θα προσπαθούν να την εντάξουν σε μια ευρύτερη ομάδα (οικογένεια) και έτσι να ερμηνεύουν τον τρόπο γραφής αλλά και τη σημασία πολλών λέξεων.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Μέτρο 1.1 Διοπλακ. Έκτακτ. 1.2 Επ.χ. Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

Δραστηριότητες

Οι τρεις «χειροποίητοι» εννοιολογικοί χάρτες αποτελούν απλά παραδείγματα για το πώς μπορούμε να δουλέψουμε αντίστοιχα στην τάξη μαζί με τα παιδιά τις οικογένειες λέξεων. Έτσι διαλέγουμε μια λέξη (έννοια) και με βάση αυτή προσπαθούμε μετά να βρούμε κι άλλες συγγενικές λέξεις. Οι λέξεις αυτές μπορεί στην αρχή να είναι σύνθετες, που είναι πιο εύκολο ή στη συνέχεια άλλα μέρη του λόγου (ρήματα, επίθετα, ουσιαστικά, κτλ). Αυτό μπορούμε να το δείξουμε σχηματικά ενώνοντας με ίδιο χρώμα (με σύρμα πίπας) τις αντίστοιχες λέξεις.

Μέσα στην τάξη, δίνουμε σε κάθε ομάδα μια λέξη και τα παιδιά προσπαθούν να γράψουν σε καρτέλες κι άλλες λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια και τις ενώνουν με την αρχική λέξη. Αν θέλουμε να κάνουμε τη διαδικασία πιο σύνθετη, μπορούμε να δίνουμε χρωματιστά σύρματα πίπας και να ζητάμε να ενώνουν με ίδιο χρώμα όλες τις παράγωγες λέξεις που είναι επίθετα, με άλλο χρώμα όσες είναι ρήματα και με άλλο όσες είναι ουσιαστικά κτλ. και στη συνέχεια να παρουσιάζει κάθε ομάδα τον δικό της

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διοίκηση Έκτακτο 1.2 Ειδική Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ
2007-2013

Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

εννοιολογικό χάρτη και να τον αναρτά σε εμφανές σημείο στην τάξη. Έτσι σταδιακά θα δημιουργηθούν στην τάξη πολλοί τέτοιοι χάρτες, που θα βοηθούν τα παιδιά να βρίσκουν πού ανήκει η λέξη που θέλουν να γράψουν και πιθανώς δεν θυμούνται. Το πιο σημαντικό όμως είναι ότι θα συνηθίσουν, κάθε φορά που δεν ξέρουν πώς γράφεται μια λέξη, να σκέφτονται κάποια άλλη παράγωγη της που τη γνωρίζουν και έτσι να τη γράφουν σωστά. Μπορούν επίσης να αναλαμβάνουν όλες οι ομάδες μαζί μια λέξη και η κάθε ομάδα να επικεντρώνεται σε ένα μέρος του λόγου και στο τέλος όλη η τάξη μαζί να σχηματίζει τον χάρτη της λέξης.

Επιπλέον θα μπορούσαν τα παιδιά να γράψουν μικρά κείμενα (πεζά ή ποιήματα) με τις λέξεις του εννοιολογικού χάρτη.

Συμπληρωματικές δραστηριότητες

A

Παίζουμε το παιχνίδι 'γινόμεστε εννοιολογικοί χάρτες'. Τα παιδιά σε ομάδες αποφασίζουν ποιο εννοιολογικό χάρτη θα αναπαραστήσουν. Στη συνέχεια

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διάσπαση Έκτακτο 1.2 Επ'αχ. Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

ΕΣΠΑ
2007-2013

Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

γράφει κάθε παιδί μια λέξη σε μια μακρόστενη λωρίδα κανσόν ανοιχτού χρώματος και τη στερεώνει στην μπλούζα του ή την κρεμάει με σχοινάκι στο λαιμό του. Το παιδί με τη βασική έννοια μπαίνει στη μέση και τα υπόλοιπα σχηματίζουν κύκλο γύρω του (τα παιδιά αποτελούν τους κόμβους). Μετά τα παιδιά απλώνουν τα χέρια τους (αποτελούν τους συνδέσμους) έτσι ώστε να ακουμπήσουν το παιδί που βρίσκεται στο κέντρο. Ο ζωντανός εννοιολογικός χάρτης σχηματίστηκε και τα παιδιά μπορούν να τον παρουσιάσουν λέγοντας τη λέξη που επέλεξαν ξεκινώντας φυσικά από τη βασική δηλαδή από το παιδί που βρίσκεται στο κέντρο.

B

Χορεύουμε με τους εννοιολογικούς χάρτες. Τα παιδιά έχουν σχηματίσει σε κύκλο τον εννοιολογικό χάρτη όπως στην προηγούμενη δραστηριότητα. Ο/η εκπαιδευτικός βάζει μουσική και τα παιδιά αφήνουν τις θέσεις τους και χορεύουν· όταν σταματήσει η μουσική θα πρέπει να ξανασχηματίσουν το χάρτη. Εναλλακτικά θα μπορούσε ο

Μέτρο 1.1 Διοπλακία Έκτακτο 1.2 Επ.χ.Προγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

Εφημερίδες! Εφημερίδες!

Συνδέεται με:

ΓΛΩΣΣΑ¹⁰

- Ενότητα 17: Εφημερίδες! Εφημερίδες
- Ενότητα 18: Ένα βιβλίο που σε ταξιδεύει
- Ενότητα 19: Τα μάθατε τα νέα;
- Ενότητα 20: Ποιος είναι; Τι κάνει;
- Ενότητα 21: Χρήσιμες οδηγίες

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

- Ενότητα 5: Οι ανάγκες και τα δικαιώματά μου
- Ενότητα 6: Τα ζώα
- Ενότητα 10: Ο καιρός
- Ενότητα 13: Μεταφορές
- Ενότητα 14: Επικοινωνία και ενημέρωση
- Ενότητα 15.4: Πανηγυράκι γίνεται

---

¹⁰ Όλες οι ενότητες του γ' τεύχους της γλώσσας της Β' τάξης αποτελούν στο σύνολό τους ένα σχέδιο εργασίας για τη δημιουργία μιας εφημερίδας της τάξης.

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μέτρο 1.1 Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ

2007-2013

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Στόχοι

Δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά:

- να μάθουν τι είναι οι ειδήσεις και πώς γράφονται
- να γράφουν και να παρουσιάζουν και τα ίδια ειδήσεις
- να μάθουν πώς και γιατί παίρνουμε συνέντευξη από κάποιον
- να μάθουν λέξεις που δηλώνουν επαγγέλματα
- να βρίσκουν πληροφορίες σε ένα δελτίο ταυτότητας
- να φτιάχνουν τη δική τους ταυτότητα
- να μπορούν να βρίσκουν πληροφορίες και να διαβάζουν μια εφημερίδα
- να δημιουργήσουν εφημερίδα
- να φτιάχνουν κολλάζ από εφημερίδες.

Υλικά

- βίντεο «Φρουτοπία». Αρχίζοντας από «Η αποστολή»

<http://www.youtube.com/watch?v=Q-M9OS3gGE>

μέχρι «Η λύση του μυστηρίου»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διάσπαση Έκτακτο 1.2 Επ.χ. Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

http://www.youtube.com/watch?v=EHCAUfb_6Fk&playnext=1&list=PLbuz4oDJ_Icm4OGnAjK14Ja_6SO4v_AJt&feature=results_video

- φωτογραφίες συμβάντων
- πλαίσιο τηλεόρασης (εκτύπωση σε A3)
- μικρόφωνο
- καρτέλες «Ποιος-ποια;», «Πού;», «Πότε;», «Γιατί;», «Συναισθήματα»
- δημοσιογραφική ταυτότητα
- πίνακες κολλάζ με εφημερίδες

Να σημειώσουμε ότι καλό είναι να υπάρχουν στην τάξη, από την αρχή της χρονιάς, κρεμασμένες σε σχοινιά με μανταλάκια, εφημερίδες, πρόσφατες, διαφόρων ειδών (καθημερινές, κυριακάτικες, αθλητικές, πολιτιστικές, τοπικές, μαθητικές κτλ) και να υπάρχει ο απαραίτητος χρόνος για ενασχόληση των παιδιών μ' αυτό το υλικό. Εντοπισμός και ανάγνωση των πρωτοσέλιδων, συζήτηση για το περιεχόμενό τους αλλά και μορφολογία τους (χαρακτηριστικά πρωτοσέλιδου).

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διοίκηση

Επένδυση

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ

2007-2013

Επένδυση στην ανάπτυξη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Δραστηριότητες

Προβάλλουμε στην τάξη το πρώτο βίντεο από τη Φρουτοπία «*Η αποστολή*», όπου ο Πίκος Απίκος αναλαμβάνει από τον διευθυντή της εφημερίδας «*Τρέχα Γύρευε*» να βρει τη λύση ενός μυστηρίου, της εξαφάνισης του μανάβη. Ήδη από την αρχή του βίντεο φαίνεται η πινακίδα «Εφημερίδα Τρέχα Γύρευε», ενώ ο διευθυντής της εφημερίδας αναφέρει τις φράσεις «καταπληκτική είδηση» και «σίγουρα πρώτη σελίδα» και δίνει την αποστολή σε έναν «δημοσιογράφο». Αυτές οι φράσεις του βίντεο βοηθούν ώστε να ασχοληθούμε με τα πρωτοσέλιδα, σε συνδυασμό με το υλικό που αναφέρθηκε ότι θα υπάρχει στην τάξη. Συνδυάζοντας την προβολή του επεισοδίου με το υλικό της τάξης μπορεί ο/η εκπαιδευτικός να θέσει ερωτήματα προς προβληματισμό και διερεύνηση από τα παιδιά, για το όνομα της κάθε εφημερίδας, το πρωτοσέλιδο θέμα, τους ανθρώπους που δουλεύουν ώστε να βγει μια εφημερίδα κ.ά.

Στα υπόλοιπα επεισόδια της Φρουτοπίας, τα παιδιά παρακολουθούν την εξέλιξη της έρευνας και τη λύση του

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διάπλαση, Έκπαυση 1.2 Έπιχ. Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ
2007-2013

Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

μυστηρίου. Έτσι έρχονται σε επαφή με την έρευνα, την εκπομπή, τις συνεντεύξεις, τις βασικές ερωτήσεις σε μια συνέντευξη «ποιοις», «πού», «γιατί», κλπ.

Παίρνοντας αφορμή από το πρώτο επεισόδιο «Η αποστολή» της Φρουτοπίας, όπου ζητείται κάποια στιγμή από τον Πίκο Απίκο να δείξει την ταυτότητα του για να αποδείξει ότι είναι δημοσιογράφος, προτείνουμε στα παιδιά να φτιάξουν ταυτότητες, τις οποίες οι ομάδες των δημοσιογράφων μπορούν να φοράνε στο λαιμό τους με κορδέλα όταν θα κάνουν την έρευνα τους. Μοιράζουμε τα πλαίσια της ταυτότητας, όπου τα παιδιά ζωγραφίζουν στο μικρό πλαίσιο τον εαυτό τους και γράφουν τις βασικές πληροφορίες: Όνομα, επίθετο, ηλικία, επάγγελμα.

Αφού δημιουργήσουν τις δημοσιογραφικές ταυτότητες καθοδηγούμε τα παιδιά ώστε να φτιάξουν δικά τους ρεπορτάζ. Στην αρχή δίνουμε φωτογραφίες κάποιων συμβάντων για να τις παρατηρήσουν και διαλέγουν μία ή περισσότερες που τους ενδιαφέρουν. Ύστερα, συζητάμε σχετικά με το ποιους και τι δείχνει η φωτογραφία, τι μπορεί να έγινε κλπ. Αφού καταλήξουν σε γενικές γραμμές σε μια

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διάσπαση, Έκδοση 1.2 Επχ. Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

πιθανή ιστορία, η τάξη χωρίζεται σε 2 ομάδες. Η μια ομάδα είναι οι δημοσιογράφοι και η άλλη οι αυτόπτες μάρτυρες / συμμετέχοντες.

Δίνονται σε κάθε ομάδα οι καρτέλες με τις ερωτήσεις, τις οποίες πρέπει να έχουν στο μυαλό τους για να φτιάξουν οι μεν αυτόπτες μάρτυρες την ιστορία (τι συνέβη) οι δε δημοσιογράφοι για να δημιουργήσουν τις ερωτήσεις που θα κάνουν στους αυτόπτες μάρτυρες. Αφού συσκεφθεί η κάθε ομάδα και ολοκληρώσει τις σκέψεις της, αρχίζει η συνέντευξη.

Οι δημοσιογράφοι κρατώντας το μικρόφωνο που τους δίνουμε (ή μπορεί να το κατασκευάσουν τα παιδιά) πηγαίνουν στους αυτόπτες μάρτυρες και κάνουν τις ερωτήσεις που είχαν καταγράψει πριν. Η κάθε μεριά καλείται να μπει στο ρόλο της χρησιμοποιώντας το κατάλληλο ύφος. Για παράδειγμα, οι δημοσιογράφοι να μιλούν τυπικά, με πληθυντικό ευγενείας, οι αυτόπτες μάρτυρες να υποδύονται την αντίστοιχη ψυχολογική και συναισθηματική κατάσταση στην οποία θα βρίσκονταν σε περίπτωση που όντως είχε συμβεί σε αυτούς κάποιο από τα

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διοίκηση

Επιδιομηχανία

Επιδιομηχανία

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επιδιομηχανία

Επιδιομηχανία

ΕΣΠΑ

2007-2013

Επιδιομηχανία

Επιδιομηχανία

Επιδιομηχανία

Επιδιομηχανία

Επιδιομηχανία

συμβάντα. Αφού τελειώσει η συνέντευξη και έχουν καταγραφεί οι απαντήσεις των δημοσιογράφων, αναλαμβάνουν κάποια παιδιά να «μαζέψουν» την ιστορία, να βγάλουν τα σημαντικά στοιχεία, να τα συνοψίσουν, ώστε να παρουσιάσουν την ιστορία αργότερα μέσα από το πλαίσιο της τηλεόρασης ως ρεπορτάζ.

Ακόμη μπορούν και τα παιδιά να φέρουν εικόνες διαφόρων γεγονότων για να γίνει συζήτηση και αργότερα να γίνουν εκπομπές από τα παιδιά μέσα πάλι από το πλαίσιο της τηλεόρασης.

Αν είναι δυνατόν μπορούν τα παιδιά να τραβήξουν δικές τους φωτογραφίες και να πάρουν πραγματικές συνεντεύξεις από άτομα σχετικά με κάτι που μπορεί να έγινε στο σχολείο, στη γειτονιά τους ή στην κοινότητα γενικότερα και τους τράβηξε την προσοχή και να το παρουσιάσουν στους συμμαθητές και τις συμμαθήτριες τους. Τα θέματα αυτά μπορούν ν' αποτελέσουν και υλικό για την εφημερίδα που θα δημιουργήσει η τάξη τους.

Ακόμα, μπορεί να δοθεί έμφαση στη σημασία του κάθε επαγγέλματος για να αποφευχθούν ατυχήματα, αλλά και αν

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διάρθρωση Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

προκληθούν ατυχήματα, πώς αυτοί μπορούν να συμβάλλουν. Δηλαδή, η σημασία του επαγγέλματος του/της πυροσβέστη, του/της γιατρού, του/της σεισμολόγου κοκ, όπως και η σημασία του επαγγέλματος των δημοσιογράφων που μεταφέρουν τα νέα σε όλο τον κόσμο και γι' αυτό θα πρέπει να υπάρχει σωστή πληροφόρηση και όχι παραπληροφόρηση από μεριάς τους. Μπορεί μια είδηση που προηγήθηκε να δοθεί με τρόπο που παραπληροφορεί από μια ομάδα παιδιών στα υπόλοιπα για να φανεί η διαφορά του αποτελέσματος που υπάρχει κάθε φορά. Ή μπορούμε να δείξουμε, αν δεν το έχουμε δείξει ήδη, το βίντεο από τη Φρουτοπία «Η λύση του μυστηρίου», όπου παραδέχεται ο Βρασίδης ότι είπε ψέματα, παραπληροφόρησε τους υπόλοιπους για τον ένοχο για ίδιον όφελος. Έτσι μπορεί να προκύψει συζήτηση και για τα κίνητρα που μπορεί να ωθήσουν κάποιον/α να παραπληροφορεί.

Μπορούν πάνω στο ίδιο θέμα, διάφορες ομάδες παιδιών να κάνουν ρεπορτάζ και να τα παρουσιάσουν, για να φανεί μέσα από τη διαφορετική παρουσίαση τους

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διάσπαση Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

καθενός παιδιού ότι πάντα παίζει ρόλο η προσωπική άποψη, κατεύθυνση στην επιλογή των πληροφοριών που θα παρουσιαστούν.

Τέλος, χρησιμοποιώντας όλο το προηγούμενο υλικό ή και άλλο δικό τους μπορούν να φτιάξουν και τα ίδια τα παιδιά μια δική τους εφημερίδα με θέματα που αφορούν την τάξη τους, το σχολείο τους, την κοινότητα τους ή γενικά τον κόσμο και ενδιαφέρον τα ίδια, λαμβάνοντας υπόψη τους τη δομή της εφημερίδας, με την οποία, έχουμε ασχοληθεί εκτενώς.

Συμπληρωματικές δραστηριότητες

A

Όσον αφορά τα μέτρα ασφαλείας σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών, που προαναφέρθηκαν, μπορεί να υπάρξει σχετική ενασχόληση μέσα από αφίσες. Συγκεκριμένα για το σεισμό, εφόσον σε κάθε σχολείο υπάρχει μια σχετική αφίσα, μπορούμε να την επεξεργαστούμε. Προτείνονται κάποιες εικόνες, τις οποίες βλέπουν τα παιδιά και συζητούν τι πρέπει να κάνουμε και

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διάσπαση Έκτακτο 1.2 Επ.χ. Πρωτ.: Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ
2007-2013
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

τι όχι σε περίπτωση σεισμού. Μπορούν να φτιάξουν ένα κείμενο με οδηγίες σε περίπτωση σεισμού και να το δημοσιεύσουν στην εφημερίδα τους.

B

Δείχνουμε στα παιδιά πίνακες που απεικονίζουν κολλάζ από εφημερίδες. Κάνουν διάφορα σχόλια, εκφράζουν απόψεις για το τι συναισθήματα τους προκαλούν, ποιος τους αρέσει, γιατί, τι δείχνουν, κλπ. Μπορούν να δώσουν και τίτλους στους πίνακες αυτούς ή να γράψουν ένα μικρό κείμενο που να αφορά στο θέμα του πίνακα ή στα συναισθήματα των ίδιων των παιδιών.

Ύστερα, δίνουμε έμφαση στο πώς δημιουργήθηκαν αυτοί οι πίνακες, από τι υλικό. Προτείνουμε έτσι και μια εναλλακτική χρήση της εφημερίδας όταν πλέον οι ειδήσεις παλιώνουν, να φτιάξουν είτε τους δικούς τους πίνακες με αυτές ατομικά ή σε ομάδες, στους οποίους μπορούν να βάλουν και τίτλο και τους οποίους θα παρουσιάσουν στην τάξη και θα αναρτηθούν στην τάξη ή σε έναν διάδρομο του σχολείου.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διοπλα

Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ

2007-2013

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επένδυση στην Ανάπτυξη

Επένδυση στην Ανάπτυξη

Εναλλακτικά μπορούν να φτιαχθούν ένα κολλάζ, για παράδειγμα μιας πόλης από εφημερίδες, (με πάρκα, πολυκατοικίες, μαγαζιά, αυτοκίνητα ή ό,τι άλλο θέλουν τα παιδιά). Τα μέρη αυτά, το καθένα από τα οποία μπορεί να αναλάβει διαφορετική ομάδα, θα ενωθούν στο τέλος από όλη την τάξη, ώστε να γίνει ένα μεγάλο κολλάζ, το οποίο επίσης μπορεί να αναρτηθεί σε χώρο του σχολείου, να φωτογραφηθεί και να «δημοσιευθεί» στην εφημερίδα με οδηγίες για το πώς μπορούμε να φτιάξουμε κολλάζ από εφημερίδες.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διοπλακία Έκτακτο 1.2 Επ.χ. Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΚΙΘΑΡΙΣΤΑΣ Ή ΝΤΡΑΜΕΡ; ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΟΥΜΕ ΜΟΥΣΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Συνδέεται με:

ΓΛΩΣΣΑ

- Ενότητα 21: Χρήσιμες οδηγίες

ΜΕΛΕΤΗ

- Ενότητα Α. Γνωριμία με τις τέχνες
- Ενότητα Δ. Όχι άλλα σκουπίδια

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

- Κεφάλαιο Α3: Η γέφυρα του ουράνιου τόξου

ΜΟΥΣΙΚΗ

Βιβλίο Α΄ Δημοτικού

- Κεφάλαιο Α2: Ήχε, ήχε είς' εδώ
- Κεφάλαιο Α10: Ο κυρ Βοριάς εφύσηξε

Στόχοι

Δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά:

- να κατασκευάσουν δικά τους μουσικά όργανα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διάσπα. Έκτακτο 1.2 Επ.χ. Πρωτ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

- να εξοικειωθούν με κείμενα κατευθυντικού λόγου (οδηγίες, συνταγές, προσευχές)
- να μπορούν να διαβάζουν και να ακολουθούν σωστά οδηγίες
- να μάθουν τα ονόματα των μουσικών οργάνων, εμπλουτίζοντας το λεξιλόγιό τους
- να γνωρίσουν τις βασικές οικογένειες μουσικών οργάνων (πνευστά, κρουστά, έγχορδα) και τους ήχους τους
- να δημιουργήσουν τη δική τους χωρωδία.
- να παίξουν με τα χρώματα και να δοκιμάσουν ποικίλους τρόπους χρωματισμού και διακόσμησης των μουσικών οργάνων
- να ευαισθητοποιηθούν στη χρήση άχρηστων υλικών για την κατασκευή νέων πραγμάτων (ιδέα της ανακύκλωσης)

Μέτρο 1.1 Διάσπαση Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τρασανά

Υλικά

- φύλλα Α3 πλαστικοποιημένα με τις οδηγίες για την κατασκευή του κάθε μουσικού οργάνου που θα επιλέξουμε
- εικόνες από διάφορα είδη μουσικών οργάνων
- εικόνες με την τελική μορφή των μουσικών οργάνων που θα κατασκευάσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες
- φωτοτυπίες με τα περιγράμματα διάφορων μουσικών οργάνων
- διάφορα υλικά για την κατασκευή των μουσικών οργάνων

Δραστηριότητες

Α

Φέρνουμε στην τάξη το βιβλίο «Ορχήστρα ποντικάτα» της Σοφίας Ζαραμπούκα, παρουσιάζουμε το εξώφυλλο και ζητάμε από τα παιδιά να υποθέσουν ποια μπορεί να είναι η ιστορία. Μετά θέτουμε ερωτήσεις σχετικά με την ορχήστρα: «Τι είναι ορχήστρα;», «Από τι όργανα αποτελείται;», «Ποιοι συμμετέχουν σε μια ορχήστρα;»,

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διάσπα. Έκδοση 1.2 Επ.χ. Πρωτ.: Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

«Αν η ορχήστρα του βιβλίου φαίνεται διαφορετική;», κλπ.
Στη συνέχεια διαβάζουμε το βιβλίο και ελέγχουμε τις αρχικές υποθέσεις.

Αφού τα παιδιά κατανοήσουν την έννοια της ορχήστρας παρουσιάζουμε κάρτες με διάφορα μουσικά όργανα. Γίνεται συζήτηση για τις κατηγορίες των μουσικών οργάνων (πνευστά, κρουστά, έγχορδα) και τα παιδιά αναφέρουν αν γνωρίζουν κάποια από αυτά. Μοιράζουμε φωτοτυπίες με τα περιγράμματα τους και τα παιδιά αναλαμβάνουν να τα ζωγραφίσουν και να τα εμπλουτίσουν με την φαντασία τους. Η δραστηριότητα αυτή έχει ως σκοπό να εισάγει τους μαθητές και τις μαθήτριες στο θέμα μας και να τους εξοικειώσει με την μορφή και τις κατηγορίες των μουσικών οργάνων που υπάρχουν.

(Εικόνες μουσικών οργάνων στην σελίδα):

<http://www.ζωγραφίζω.com/%CE%B6%CF%89%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B9%CE%BA%CE%A E-%CE%9C%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%B>

Μέτρο 1.1 Διοπλατ. Έκταξη 1.2 Ειδική Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

[Α%CE%AE-](#)

[%CE%B6%CF%89%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B9%CE%AD%CF%82.html](#))

B

Για να εξοικειωθούν τα παιδιά με τους ήχους που παράγει η κάθε κατηγορία οργάνων, βάζουμε να ακούσουν μικρά αποσπάσματα παραγωγής ήχου από κρουστά, πνευστά και έγχορδα. Συζητάμε για τις περιστάσεις στις οποίες μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο κάθε ήχος (για παράδειγμα ο ήχος των κρουστών χρησιμοποιείται σε καταστάσεις που θέλουμε να δηλώσουμε αγωνία και ένταση).

Για να κατανοηθεί η λειτουργία του κάθε ήχου τα παιδιά ακούν το μουσικό παραμύθι «Ο Πέτρος και ο λύκος»

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=Mb63Nxxq_Q.

Στη συνέχεια μπορούμε να ρωτήσουμε στα παιδιά: «Τι φανερώνει ο κάθε ήχος που ακούσαμε;», «Μας βοηθάει να

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διοπλατ. Έκτακτ. 1.2 Επ.χ. Πρωτ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τρασανή

καταλάβουμε ποιος είναι ο καλός και ποιος ο κακός ήρωας της ιστορίας μας;», «Μπορείτε να σκεφτείτε και άλλους τρόπους που μπορούμε να συνδυάσουμε έναν ήχο με ένα ζώο ή έναν ήρωα παραμυθιού;», «Πώς μπορούμε να κινηθούμε στο χώρο ακούγοντας τον κάθε ήχο; (σύνδεση κίνησης και ήχου-αναπαράσταση από τα παιδιά)».

Τέλος, παρουσιάζουμε στα παιδιά καρτέλες με τους ήρωες του παραμυθιού και τα μουσικά όργανα με τα οποία συνδέεται ο κάθε ήρωας.

(<http://www.kindykids.gr/images/stories/petros-kai-lykos/petros-kai-lykos.pdf>).

Αφού γίνει η παρουσίαση, τα παιδιά σε ομάδες παίρνουν όλες τις καρτέλες των ηρώων, δημιουργούν μια νέα ιστορία (προφορικά ή γραπτά) και την παρουσιάζουν στην τάξη με δραματοποίηση.

Γ

Οργανώνουμε με τους μαθητές και τις μαθήτριες ένα παιχνίδι αναπαραγωγής μουσικών ήχων. Κάθε φορά που ακούγεται ο ήχος από ένα κρουστό όργανο τα παιδιά

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διάσπαση Τάξης 1.2 Ειδική Πρόγν. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

πρέπει να χτυπήσουν ρυθμικά δύο μολύβια μεταξύ τους, όταν ακούγεται ήχος από ένα πνευστό πρέπει να ενώσουν τα δυο τους χέρια και μέσα στο κενό που δημιουργείται (στόμιο) να φυσήξουν δυνατά, και όταν ακουστεί ένα έγχορδο ένα παιδί κρατά ένα λαστιχάκι τεντωμένο και το άλλο το πάλλει ρυθμικά. Συνειδητοποιείται έτσι το γεγονός ότι μπορούμε να δημιουργήσουμε μουσικούς ήχους με τη βοήθεια του σώματος μας, αλλά και απλών υλικών.

Κλείνοντας αυτή τη δραστηριότητα, παρακολουθούμε σκηνές από τις ερμηνείες των Stomp, της μουσικής ομάδας που παράγει ήχους με το σώμα ή με τη χρήση πολύ απλών υλικών, όπως σκούπες, εφημερίδες, τενεκεδένιους κάδους κλπ.

(http://www.dailymotion.com/video/xfl5vf_stomp-sto-badminton_creation#.UVQB3DePSXk).

Ακολουθεί συζήτηση για το βίντεο και θέτονται ερωτήσεις όπως: «Χρησιμοποιήθηκαν καθόλου μουσικά όργανα;», «Με ποιους τρόπους δημιούργησε η ομάδα μουσική;», «Τι υλικά χρησιμοποιήθηκαν;», «Έχετε κάποια από αυτά τα υλικά στο σπίτι σας;». Τα παιδιά μπορούν να

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τρασανί

βρουν στην τάξη και να επιλέξουν διάφορα υλικά που θα τους βοηθήσουν να μιμηθούν το βίντεο που παρακολούθησαν (τις προηγούμενες μέρες η δασκάλα ή ο δάσκαλος μπορεί να έχει φέρει ή να έχει ζητήσει από τα παιδιά να φέρουν κάποια υλικά).

Δ

Με την προηγούμενη δραστηριότητα τίθεται ο προβληματισμός για το πώς μπορούμε να δημιουργήσουμε ήχους χωρίς να είναι απαραίτητο να έχουμε στην κατοχή μας τα γνήσια μουσικά όργανα. Η δασκάλα ή ο δάσκαλος μπορεί να μπει στην τάξη έχοντας μαζί της/του τα υλικά με τα οποία θα κατασκευάσουμε τα δικά μας μουσικά όργανα. Τα παιδιά καλούνται να υποθέσουν για το πώς θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε αυτά τα υλικά και ακολουθεί συζήτηση για την κατασκευή των δικών μας παιδικών μουσικών οργάνων (ταμπουρίνο, μαράκες, κιθάρα, σάλπιγγα, ξυλόφωνο, φλογέρα).

Αφού γίνει η μικρή αυτή εισαγωγή, μοιράζουμε καρτέλες με οδηγίες για τις κατασκευές. Τα παιδιά

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διοπλακ. Έκδοση 1.2 Επ.χ. Πρωτ.: Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

χωρισμένα σε ομάδες επιλέγουν τυχαία μία κάρτα, που περιέχει τις οδηγίες για την κατασκευή του οργάνου. Παράλληλα, συζητάμε με τα παιδιά και προβληματιζόμαστε σχετικά με τη χρήση των υλικών για την κατασκευή των οργάνων μας.

Επιπλέον, εξηγούμε ότι για να είναι αποτελεσματική η κατασκευή μας, πρέπει να ακολουθήσουμε πιστά τις οδηγίες. Οι οδηγίες πρέπει να είναι ακριβείς και σαφείς, ώστε να μην μπερδεύονται οι μαθητές και οι μαθήτριες. Αφού γίνει η επιλογή από την κάθε ομάδα, μοιράζουμε από μία εικόνα του μουσικού οργάνου που αναμένεται να κατασκευάσουμε. Βέβαια, δίνεται η επιλογή και η δυνατότητα στα παιδιά να το διακοσμήσουν και να το ζωγραφίσουν όπως αυτά θέλουν. Όπου οι μαθητές και οι μαθήτριες αντιμετωπίζουν πρακτικές δυσκολίες, η δασκάλα ή ο δάσκαλος παρεμβαίνει για να βοηθήσει.

Όταν η κατασκευή ολοκληρωθεί, η κάθε ομάδα παρουσιάζει στις υπόλοιπες το μουσικό όργανο που κατασκεύασε. Ένας αντιπρόσωπος της ομάδας γράφει στον πίνακα το όνομα του οργάνου και την κατηγορία στην

Μέτρο 1.1 Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

οποία ανήκει. Κάνουμε ερωτήσεις της μορφής: «Το όργανο που κατασκευάσατε είναι πνευστό, κρουστό ή έγχορδο;», «Με τι μοιάζει ο ήχος που παράγει;», «Δυσκολευτήκατε να το κατασκευάσετε;», «Ακολουθήσατε όλες τις οδηγίες που σας δόθηκαν;». Η δραστηριότητα ολοκληρώνεται όταν όλα τα παιδιά παρουσιάσουν τα μουσικά τους όργανα.

Ε

Η τελική μας δραστηριότητα, που αποτελεί και την κορύφωση όλων των προηγούμενων δραστηριοτήτων, είναι η γραφή ενός μουσικού παραμυθιού από τα παιδιά. Τα παιδιά γράφουν και εικονογραφούν την δική τους ιστορία (αποφασίζουν τον τίτλο, τους ήρωες και την πλοκή), την οποία στη συνέχεια επενδύουν μουσικά με τα όργανα που κατασκεύασαν.

Εναλλακτικά, η τάξη μπορεί να αποφασίσει τη δημιουργία μουσικής χορωδίας. Η χορωδία αυτή θα παρουσιάσει τα μουσικά της όργανα και τα τραγούδια της στις υπόλοιπες τάξεις του σχολείου.

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέτρο 1.1 Διάσπα

Επένδυση 1.2 Έπιχ. Πρωγ.

Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τρασανί

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τρασανί

ΕΣΠΑ

2007-2013

Επένδυση στην Κοινωνία

Επένδυση στην Κοινωνία

Επένδυση στην Κοινωνία

Επένδυση στην Κοινωνία

ΕΠΕΚΤΑΣΗ

Οι παραπάνω δραστηριότητες αφορούν στην γνωριμία με τα μουσικά όργανα, τον διαχωρισμό τους σε κατηγορίες, καθώς και την ικανότητα να ακολουθούν οι μαθητές και οι μαθήτριες οδηγίες για να κατασκευάσουν κάτι.

Ως επέκταση μπορούμε να εισάγουμε την έννοια της ανακύκλωσης προβάλλοντας στην τάξη το βίντεο <http://vimeo.com/52711779>, το οποίο δείχνει τη δημιουργία μιας παιδικής ορχήστρας σε φτωχογειτονιά της Παραγουάης και τα όργανα είναι κατασκευασμένα από υλικά που υπάρχουν στις χωματερές. Μετά την προβολή του πραγματικά εντυπωσιακού βίντεο, ζητάμε από τα παιδιά να το σχολιάσουν, να πουν τι ήταν πιο εντυπωσιακό, τι κοινό έχει το βίντεο με τις δικές τους δραστηριότητες.

Η κατασκευή μουσικών οργάνων με απλά υλικά που φαινομενικά είναι άχρηστα, οδηγεί στη σύνδεση και στην ενασχόληση με την ανακύκλωση, οργανώνοντας κατάλληλες δραστηριότητες.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διοπλακ. Έκτακτ. 1.2 Επ.χ. Πρωτ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

- Δημιουργία γωνιάς ανακύκλωσης: Θέτουμε ως στόχο με τα παιδιά να συγκεντρώσουμε σε μια γωνιά της τάξης όσο το δυνατόν περισσότερα υλικά, που θα μας βοηθήσουν στην κατασκευή μας. Για το λόγο αυτό ενημερώνουμε και τις υπόλοιπες τάξεις, που μπορούν να βοηθήσουν στο έργο μας.
- Καταγράφουμε λέξεις που αφορούν ανακυκλώσιμα υλικά. Τις τοποθετούμε σε μια μεγάλη λίστα μέσα στην τάξη, ώστε να γνωρίζουμε ανά πάσα στιγμή τα υλικά που μπορούμε να ανακυκλώσουμε.
- Διαβάζουμε το παραμύθι «Μην κλαις τενεκεδούλα» (Κέντρο Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης Καλαμάτας) και συζητάμε με τα παιδιά τους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να αξιοποιήσουμε τα υλικά του παραμυθιού.
- Διαβάζουμε το παραμύθι «Ντενεκεδούπολη» της Ευγενίας Φακίνου. Συζητάμε για τις επιπτώσεις της υπερκατανάλωσης και τονίζουμε το γεγονός ότι τα τενεκεδάκια μας μπορούν να φανούν χρήσιμα σε πολλές δουλειές. Άλλωστε τα ίδια ζουν και δρουν σε

Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διοπαια Έκδοση 1.2 Επ.χ. Πρωτ.: Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΕΣΠΑ
2007-2013

Επένδυση στην ανάπτυξη

μια πόλη που έχει κατασκευαστεί από αλουμίνιο. Στη συνέχεια παίζουμε την «Ντενεκεδούπολη». Ζωντανεύουμε τα τενεκεδάκια του παραμυθιού και με αυτά παίζουμε μουσική και επενδύουμε μουσικά το παραμύθι μας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διοίκηση Έκπαιξη 1.2 Ειδική Πρωγ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

Τα μουσικά όργανα που προτείνονται και οι οδηγίες για την κατασκευή τους είναι τα εξής:

- Ταμπουρίνο (κρουστό)

Υλικά: δύο πλαστικά πιάτα, κορδέλες, κουδουνάκια

- Μαράκες (κρουστό)

Υλικά: άδειο μπουκάλι νερό με καπάκι, χαρτοταινία, μαρκαδόροι, σπόροι από καλαμπόκι

- Κιθάρα (έγχορδο)

Υλικά: άδειο κουτί από χαρτομάντιλα, λαστιχάκια, μαρκαδόροι, ρολό από χαρτί κουζίνας, κόλλα, κολλητική ταινία.

- Σάλπιγγα (πνευστό)

Υλικά: 60-120εκ. μαλακού σωλήνα (π.χ. ποτίσματος), ένα χωνί, μονωτική ταινία

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Μέτρο 1.1 Διοικητικά Έκτακτα Έργα Πρωτ. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

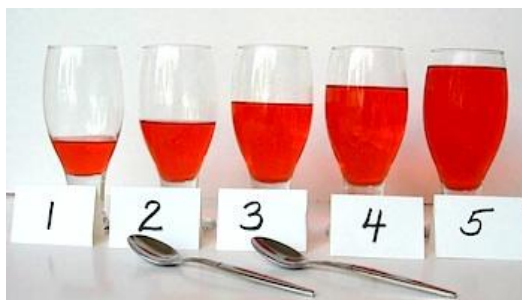

ΕΣΠΑ
2007-2013

Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ταμείο

- Ξυλόφωνο (κρουστό)

Υλικά: μπουκάλια ή ποτήρια, υγρό χρώμα, ξύλινο καφάσι, ατλακόλ, κουτάλια

- Φλογέρα (πνευστό)

Υλικά: 6-8 καλαμάκια, χαρτόνι, κόλλα, ψαλίδι

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διοπλα. Έκδοση 1.2 Επ.χ. Πρωτ.: Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Η Ελένη Ξεφτέρη και η Θέκλα Μιχάλογλου συνεργάστηκαν με τις εκπαιδευτικούς της παράλληλης στήριξης για την παραγωγή του υλικού. Πιο συγκεκριμένα συνεργάστηκαν οι εκπαιδευτικοί:

Αλεξοπούλου Ειρήνη, 5ο Δ.Σ Κορδελιού

Αναστασιάδου Μαριάνθη 5ο Δ.Σ Κορδελιού

Δρομπίλα Μαρία 2ο Δ.Σ Σερρών

Κακάμπουρα Ελένη Δ.Σ Κορυφής

Ντενεκετζίδου Ελισάβετ Δ.Σ Κορυφής

Παναγιωτίδου Γεωργία 64ο Δ.Σ Θεσσαλονίκης

Παρασκευά Μάγδα 3ο Δ.Σ Μενεμένης

Ραπτοπούλου Μαρκέλλα 6ο Δ.Σ Αλεξάνδρειας

Σμυρνώτη Αναστασία 3ο Δ.Σ Μενεμένης

Τζήκα Θεοδώρα 6ο Δ.Σ Αλεξάνδρειας

Φοινικιανάκη Ολυμπία 2ο Δ.Σ Σερρών

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Μέτρο 1.1 Διοπλα, Έκταση 1.2 Ειχ. Προγ., Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ε. Τράσανη